

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitótér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, november 5.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelők: Klerikális összeesküvés.
Az új kormány a Ház előtt.
A vármegye közgyűlése.
Tízti főszemle Aradon.
A megoldás nehézségei.
A seprői sendülés a megyegyűlésen.
Öngyilkosság a városzás előtt.
A jegyzőgyűlés közgyűlése.
Vonatösszeesküvés a fővárosban.
Tárca: A hazugság. Irta: Annie Hamilton Donnell.
Csmnok: Bűnös volt-e? Irta: Ifj. Lónyay S.-né.

Klerikális összeesküvés.

Arad, november 4.

Tisza Istvánnak kormányelnökké történt kineveztetése nem a függetlenségi párton okozta a nagyobb konsternációt, hanem a néppárton és Ugronék között, kik tajtékzó dühvel látták, mint foglalja el megint protestáns ember azt a hatalmi helyet, melyet az utóbbi évek eseményei után már-már biztosítottak véltek a kaszinóbeli főurak és klerikális hajlamu politikai érdekelttség részére.

Rettenetes volt nézni a készülődést, mely megelőzte a mai csatát. Az ellenzék komolyabb elemei bizonyos követeléseket állítottak fel, s ezek teljesítése esetén hajlandók voltak békét kötni Tisza Istvánal; a néppárt és a függetlenségi párt azon része, mely a főpapok szolgálatában áll, nem támasztott követeléseket, nem állított feltételeket, hanem meghozta a maga ítéletét kihallgatás és tárgyalás

nélkül, amely ítélet kiirtását tartalmazta Tiszának, a protestáns miniszterelnöknek. Ma vette kezdetét a végrehajtás.

Hónapok óta tartó kísérletezés, két ségbeejtő sikertelenség és gyötrődés után történt, hogy az állam szekere arra a kocsitra fordult, melyen a béke, munka és megoldás felé vezet a csapás.

Az ujonan alakult kormány olyan nemzeti vívmányokat foglalt programjába, aminőkről nemrégiben a függetlenségi eszmék harcosai szöhetek álmokpeket. A katonaság jelvényeiben érvényre jutott a magyar állameszme; a katonai igazságszolgáltatás terén a magyar nyelv; a magyar tiszteket magyar ezredekbe helyezik vissza; a hazánk területén levő katonai iskolákba bevonul a magyar tanítási nyelv; a katonai parancsnokságok magyarul tartoznak érintkezni a magyar hatóságokkal. Es mindez az első lépés csupán, melyet az új kormány folytatni, fejleszteni ígér.

Mekkora győzelem, mennyi siker és diadalmi jelvény ez abban a hazafias csatában, mely egy aprósággal kezdődött, azzal, hogy az ujonclétszám fölemeléséről szóló törvényjavaslat a képviselőház napirendjéről levétessék. Széndarabot kerestünk, s drágaköveket találtunk helyette.

Ma vonult be a Házba az új kormány, hogy elhozza és letegye a kincseket a nemzet oltárára.

Máskor és most harangszóval, kendőlobogtatással, virágok özönével fogadott

volna a nemzet képviselője. Most és Tiszát kész volt megkövezni a parlament azokkal az aranydarabokkal, amiket az új kormányelnök nyalábszámra rakott le a nemzet lábaihoz.

Mert most olyan időket élünk, amikor nem azt nézik, hogy mi van a kocsiban, hanem hogy milyen a kocsi, amely hozta. Tisza István, pedig e csillogó nemzeti kincseket a puritán szabadelviség szekerén gördítette a parlament porondjára.

A képviselőház sötétebbik oldalán megszüdültek ettől a járműtől a néppárt és Ugron-csoport száraz lelkű lovagjai; és templomok sarkában, klastromok árnyában összeesküvést szöttek Tisza István ellen.

Ma következett el a belgrádi véres nap. Az éjszaka folyamán még együtt volt a fekete sereg valamelyik néppárti csapszékben, és huzatta mámorosan a Tisza István, koloját, aztán maga mellé vette a negyedik ezredet szépen kirajzolt tervvel, melyben ott szerepelt az a föl-emelő momentum is, amint a liberális kormány szétvagdalt holttestét kihajgálják a parlament ablakán Masin-Rakovszky István és társai.

Az attentátum megtörtént, a klerikális tábor odafeküdt idéitlen testével az új kormány elé, s éktelen zívajjal jelentette be, hogy folytatni fogja a harcot a végletekig, holttestükön keresztül juthat csak Tisza István munkaprogramjának törvényes kezdetéhez.

A hazugság.

Irta: Annie Hamilton Donnell.

A hazugság vele feküdt le. Harry nem akarta oebocsájtani, de bebújt a kulcslyukon — csakis ott bujhatott be, mert amint Meta kiment, az ajtót jó erősen betette. Csak egy jó van a dologban, hogy Meta az egészről nem tud semmit. Am azután, hogy Meta kiment — miután a gyertyát elfújta s azt mondta: „Szép álmokat, Harry urfi s vigyázzon, hogy ki ne ossék az ágyból” . . . Azután . . .

Harry a párnák közé temette az arcát és azt mondta, hogy mindjárt aludni fog — azonban! Máskor el is aludt. Eszébe sem jutott soha, hogy sötét van, s hogy olyan különös nesz hallik a szobában: majd az ágy alatt ropogott valami, majd a szekrény recsegett vagy az íróasztal s néha még mintha a lépcsőn is járt volna valaki. Olyankor jól belebújt a párnáiba s aztán elaludt — és egyszerre csak világos volt megint és ami olyankor hallatszott, azt még Harry is szívesebben hallgatta. A kakas kukorékolta, a Vandervoort tehene bőgött, vagy versenyt énekel néhány cinege. Bizony, bizony a legokosabb volt hamar elaludni, ha már Meta elfújta a gyertyát.

De ma este másként volt minden, mert itt volt a hazugság. Ha a hazugság benn van a szobában, sehogysem lehet elaludni. Oh, Istenem! — Rosszabb ez minden éjjeli recsegésnél és ropogásnál. Szívesen elcserélte volna ezt amavval; szinte kívánta, vajha most is hall-

hatná. A hazugság keresztülhaladt a szobán. Nem hallatszott a legkisebb nesz sem, de Harry jól tudta, hogy jön. Érezte, mint jó az ágyához; azután szólni kezdett. Nem beszél hangosan; nem is suttogott, de Harry mégis hallotta.

— Menj arrább, melléd, akarok feküdni, szölt a hazugság. Csak nem gondolod, hogy egész éjjel ülve maradok. Különbben is félek a sötétben . . . Ez már családi baj nálunk. A hazugságok mindig félnék; nem is alusznak jól, csevegünk hát inkább. Kezd el te — vagy kezdjem én?

— Kezd el te, nyötte Harry.

— Nos, ez igazán kellemes hely. Nagyon jól érzem magam itt. Tegnap este Toole Bobbynál voltam, de igazán nem lehet összehasonlítani a dolgot. Tooleék nagyon szegény emberek; nekik nincs szőnyegjük meg függönyük — még párnájuk sincs az ágyukban. Még a szememet sem bírtam Bobbynál lehunyni. Itt, remélem idővel elalhatom. Ez új ház és itt jobban alszom. Ugy-e, te még nem aludtál egy közülünk valóval?

— Nem, sóhajtott Harry, még soha.

— Ezt mindjárt gondoltam. Különbben már hallottam volna rólad. Kissé meglepett a dolog . . . hogy is került az, hogy velem szövetkezél? Sohasem voltam még ennél jobban meglepve. Mindig azt mondták nekem: „Rand Harryval sohasem fogsz megismerkedni. Az egészen más gyerek.” És egyszerre csak te magadtól jöttél és megismerkedtél velem.

— Mert kellett, szöit Harry dacosan és mintegy önvédelemből felült az ágyacska/jában. Kellott, amikor Vandervoort Jeffy azt mondta róla . . . Te is megtetted volna, ha valaki az édes anyádról mond valamit.

— Nekem nincs anyám, a hazugságoknak csak apjuk van. De beszélj csak tovább.

— Nincs itt mit beszélni . . . egyszerűen kellett.

— Mondd el, hogy mit mondott ő s mit mondtál te.

— Hisz ugyanis tudod.

— Beszélj el csak.

Harry azt sem tudta, hova legyen kinjába: oly rettenetes volt újra ismételni az egészet.

— Nos hát, szöit szomoruan Jeffy azt mondta, hogy az én anyukám sohasem teszi meg s az övé mindig megteszi — oh, mindig!

— Mit — mit tesz meg mindig?

Harry tördelte apró, gömbölyű kezecskéit, amíg megroppantak bele a puha ujjacskái.

— Hogy megcsókoljas jó éjt kíván neki . . . Hogy egyenesen bemegy a szobájába s megigazítja az égyát. Azt mondja, hogy minden este megteszi ezt. És azt mondja, hogy az én anyukám ez sohasem teszi meg. És akkor én azt mondtam . . .

— Nos, mit mondtál . . . csak beszélj el.

— Azt mondtam, hogy az enyém is — mindig megteszi, sugta Harry a rettenetes sötétségben. Kellott ezt mondanom. Ha ilyen mondanának a te édes anyádról . . .

— Hiszen már megmondtam, hogy nekem

Reméljük és hisszük azonban, hogy most a nemzet akaratának valóban szabadelvű képviselői pártkülönbség nélkül összefognak a reverendás bujtogatók ellen, s a törvényes rendet, az ország belbékéjét nem engedik játékvá fajulni egy bandának, mely kezében tartja a szeretet tanának könyvét, hogy a gyűlölet hitvallását terjessze vele.

A néppárti összeesküvők nem fogják eljátszhatni a magyar törvényhozás termében a belgrádi véres éjszakát, mert odaáll testörnek a liberális kormány mellé minden magyar szív, legyen az szabadelvű párti, vagy Kossuth táborából való.

* *

Az új kormány a Ház előtt.

(A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 4.

Nagy napra virradt ma a magyar politikai élet. A dunaparti parlamenti palotában lüktetett ma az ország szíve és grandiózós volt a kép külső kereteiben is, a melyben ma gróf Tisza István és kormányának tagjai bemutatkoztak az ország színe előtt.

Az utcán a legnagyobb parlamenti eseményekre emlékeztető sűrű tömeg állott sorfalat, nézve az ülésre érkező képviselők felvonulását és reménykedve, hátha be tud jutni. De a karzati jegyek biztos és legjobb kezekben voltak s közönséges emberfia nem kapott helyet ma a Házban. A karzat ehez képest a lehető legszebb volt: mágnásasszonyok és az elite-társaság eliteje. Sokan érdeklődve nézték az új miniszterelnök nejét, ki szintén megjelent a karzaton sógorának: Sándor Józsefnek és ennek neje társaságában.

Ülés előtt minden élet a folyosón hullámzott, melynek sűrű soraiban kedvesen ismerték fel *Khuen-Héderváry* volt miniszterelnököt, ki eljött ime utóda bemutatkozására. Egyébként megjelent ma mindenki és mikor a csengetyűszóra beözönlöt-

tek a honatyák a terembe: megragadó és impozáns volt a kép.

Féltizenegykor vonult be *Dániel Gábor* alelnök, a mai ülés elnöke.

— Az ülést megnyitom — szól bele a gyülekezés zsvájába *Dániel Ernő* és ezzel *Szecs Pál* jegyző máris olvassa az utolsó ülés jegyzőkönyvét. Eközben lépett a terembe *Darányi Ignác*, a volt földmívelésügyi miniszter, a kit a néppárt zajosan megéjenez.

Apponyi lemondása.

Csend lesz csakhamar és *Dániel* elnök megkezdí a különböző betérjesztéseket, köztük elsősorban *Apponyi* Albert lemondását az elnöki tisztról. Erre vonatkozó levelét felolvassák.

Szederkényi Nándor kér e pontnál szót. *Apponyi* lemondása nem nyugtatja meg szót. Az ő elnöki szereplése a köztudatban helyesre talált és nem látja okát, miérett kellett a lemondásnak megtörténnie. Közakaratt ültette *Apponyit* az elnöki székbe. Azok a szálak, melyek *Apponyit* az ország szívéhez kötik, nem szakadtak el. Ez a szólo pártjának bizalmát csak növelte. *Apponyi* egyformán osztotta az igazságot, a házszabályok alapján, jobbra-balra egyformán. Az ő lemondását nem lehet egyszerűen tudomásul venni. Nincs ok tőle bizalmukat megvonni. Indítványozza, hogy e lemondó levél tudomásul ne vétessék és hívassék fel *Apponyi* a Ház által lemondásának visszavonására. (Helyeslés balról.)

Kossuth Ferenc: Pártja nevében először is *Apponyi* pártatlanságáért kell köszönetet lerónia. Pártja elvi okokból azonban 67 es alapon álló férfira nem szavazhat.

Darányi Ferenc: Tudja, hogy *Apponyi* ragaszkodik lemondásához. Azt indítványozza, hogy a házelnök lemondása tüzessék napirendre. Mert a lemondás körülményeiről a nemzetet tájékozni kell.

Hellebronth Géza: *Apponyi* lemondásában újabb csapást lát ez országra. Ezt szó nélkül hagyni nem lehet. *Apponyi* kiérdemelte a jelenkor tiszteletét és az utókor háláját. Szólo hosszasan fejtegeti *Apponyi* érdemeit. (Zaj. Az elnök csönget.) A pártatlanságát magasztalja szólo is. (A baloldal sűrűn tapsol, de a Ház tulnyomó többsége az új kormány bemutatása eseményének várakozásában türelmetlenülkedve hallgatja a hosszú szölamokat.) A Háznak már most ki kell fejeznie kívánságát, hogy amaz eszmék, melyeket *Apponyi* képviselt, ne távozzanak az elnöki székből. Hozzájárul *Szederkényi* indítványához, a mit azzal egészít ki, hogy a Ház elismerését is fejezi ki *Apponyi* iránt.

Báró Dániel Ernő: Kijelenti, hogy a Ház összes oldalain egyértelmű az elismerés a volt elnök iránt. Osztózik a volt elnök szilárd jellemének és erényeinek elismeréseiben. De a mennyire meg van győződve, hogy *Apponyi* teljes ember, a ki mindent meggondoltan tesz, annyira kell meggyőződve lennie arról is, hogy *Apponyi* ezt a lépést is meggondolta. Meg van győződve róla, hogy *Apponyit* objektív okok bírták lemondásra. Indítványozza, hogy vegye tudomásul a Ház a lemondást és fejezze ki jegyzőkönyvileg elismerését *Apponyinak* mint volt Házelnöknek érdemeiért. (Helyeslés jobbról.)

Gróf *Zichy Jenő*: Nem párt nevében szól. Szólo párton kívül áll, vagy — mint a német mondja: — „vogelfrei.“ (Derütség.) Csatlakozik ahoz, hogy *Apponyit* meg kell kérni: vonja vissza lemondását.

Rakovszky István: Mély megindulással veszi tudomásul *Apponyi* lemondását az elnöki székből, mely közakarattal és lelkesedéssel jutott neki kárpótlásul azért a sok mellőzésért, mely őt érte. *Apponyi*, a ki maga az önzellen igazság, csak egyszer volt igazságtalan, még pedig most, a mikor önmaga ellen igazságtalan. Szükségtelennek látja, hogy ez a férfi, ki annyi csalogásnak volt kitéve, ezt az utolsó keserű poharat is kénytelen legyen kiüríteni; az elnökségről is kénytelen legyen lemondani. E lemondásban szólo azt látja, hogy hazája sorsa buskomorra fordult. Szólo és pártja résen fog állani.

Ugron Gábor: Megdöbben azon, hogy az országgyűlésnek mily sok a joga és mily kevés a hatalma. Az országgyűlésnek eminens joga: az elnök megválasztása. Itt nem szabad magát a hatalomnak alárendelnie. *Apponyi* lemondása megdöbbenést szült. Mert a törvényhozás függetlenségét az elnöki székből kell megőrizni a kormányval és a koronával szemben. Nem helyeselhet, hogy a házelnöknek a korona miatt kelljen otthagynia elnöki székét. Hogy lehessen független az elnök, ha akár császári, akár kormány-akaratra le lehet tasztítani az elnöki székből. (Tetszés balról.) Kijelenti, hogy *Apponyi* lemondását nem fogadja el és csatlakozik az indítványhoz, hogy a Ház ne fogadja el e lemondást. Teszi ezt elvi okokból, de személyi okokból is, mert neki is tanúságot kell tennie az ország színe előtt *Apponyi* kiválóságairól. *Apponyinak* hibáival szemben is türelmes volt az ellenzék. De ezt a türelmet nem kívánhatja majd magának az, a ki ily politikai fondorlatok árán jut utána az elnöki székbe. Az ellenzék nem azért van itt, hogy meggyalázó alkudozásokat folytasson. A kinek tetszik, hogy a nemzet mindent, még a házelnököt is Bécsből kapja: az adja fel *Apponyit*. Szólo ezt nem teheti. (Taps balról. Elentmondás jobbról.)

sohasem is volt édes anyám. Csak mondd tovább. — A hazugság kérielhetetlenül unszolta tovább. Mindent meg kellett ismételnie és a többi sietve sugta, hogy hamarabb átessek rajta.

— Azt mondtam, hogy minden este az anyukám fektet le — hogy bejön a szobámba — és mindig kétszer csókol meg... az övöt csak egyszer csókolja meg — és mindig „szivecskémnek“ nevez...

Harry visszadől a párnái közé és keservesen zokogott.

— Ordögbe is, alaposan neki láttál a dolognak! szólt a hazugság. De bizonyára egyetlen szavadat sem hitt el. Csak nem képzéled, hogy hitt neked?

— Hinnie kellett! szólt Harry hevesen. Megmondtam neki, hogy én még sohasem hazudtam.

— Eddig nem — azt tudom.

Harry kibujt az ágyából és eltipegett a vastag szőnyegen oda, ahol nappal az ablakpárkányt tudta; csakhogy azt most nem lelte sehoh. Kinyújtotta a kezecskéit és kétségbeesetten tapogatódzott. Minden áron meg kellett lennie az ablakot! Egyetlen pillanatig sem akar már megmaradni a hazugsággal az ágyban. Ugyan szük volt az ágy s a hazugság olyan nagyon megkínözte!

— Itt van, gondolta Harry és hálásán lerogyott az ablakpárkány párnái közé. Mezítelen lábcsakái alig értek le a földre, de itt akarta tölteni az egész estét. Mindeneset job, mint...

— Jövök már, hol vagy? Mért nem jelentkezel?

— A hazugság utána jött. Rettenetes gondolat lövelt hirtelen keresztül a fáradt kicsi fején: ha a hazugság ezután már mindig utána jön? Ha sohasem fog tudni szabadulni tőle? Ha vele fekszik, vele kél s melléje ül az asztalhoz — mindig, mindig! De Harry megint nekibátorodott.

— Kellett! gondolta magában. Kellett megtennem — kellett — kellett! Ha valaki bántja őt, az édes anyánkat, akkor még hazudni is kell!

Hosszu idő telt el így; az óra véghetetlenül sokat ketyegett és nagyon vert a szegény, kicsi szivecskéje is. Ugy tetszett neki, mintha hetek, hónapok mulnának. Azután egy kis könnyebbséget érzett a nyomoruságban s azt mondta magában, hogy a hazugság talán mégis csak elment. Olyan szépen elcsendesül minden, hogy Harry még el is mosolyodott. Legszívesebben táncra kerekedett volna, de eszébe jutott, hogy alaposan megütné magát a sötétben. Azért hát inkább belebujt az ablakpárkány párnáiba és csöndesen nevetgölt. A hazugság talán végkép elment — átment *Tole Bobby*hoz, ahol mindig hazudni szoktak — s talán el sem jön többet! Harry mélyen felsóhajtott örömben. Ugy lehet, ha valaki csak egyetlen egyszer hazudott életében, mert kellett és ezt megszevedte egy darab ideig, a mely nagyon hosszúnak tetszik, akkor a hazugság elmegy, békében hagyja az illetőt! Talán ez is elég büntetés! A Harry mamája na-

gyon későn éjjel jött haza. Nagyon fáradt volt és szép, fiatal arca kissé megörvának látszott az estéi köpeny ha tyupréme közt. A Harry papája kissé nehézkesen jött utána.

— A Harry szobája. Ellen — csak ez egyszer! szólt az apa halkán. Hiszen csak egy pár percig tart.

— Mennyire megtudod bosszantani az embert, Carter! Ám ha meg kell lenni. — Te, nézd csak! Nincs is az ágyacskájában!

Az előcsarnokból behatolt a fény és megmutatta az ágyacskát, amely ugy fel volt dülva, mintha ketten feküdtek volna benne. Csak-hogy most üres volt. A fiatal anya hangja aggodalmasra vált.

— Hol lehet? Carter, miért nem szólsz? Ha mondom, hogy nincs az ágyacskájában! Harry nincs itt!

— Talán leesett — de nem. Várj, majd világitok. Nézd ellen! A kicsi fickó itt fekszik az ablakpárkányon!

— S az ablak nyitva! sikoltotta az anyja. Odafutott s a karjaiba vette a gyermeket. Soha életében sem ijedt még meg Harry miatt ennyire. Talán az aggodalom mutatta meg neki az utat.

— Egészen hideg, az ingecskéje nedves! — így szólt. Azután elhalmozta csókjaival az alvó gyermek arcát. Harry véghetetlenül jól érezte magát, de azt hitte, hogy ez a Jeffy anyja, aki Jeffyt csókolja.

— On be jó, suttozta. Nem is csudálkozom, hogy Jeffy ezt szereti! Oh, ha az én édes anyám is így csókolna... De Jeffynek azt mondtam,

Hock obstruál.

A baloldal ezután szünetet próbál kérni, de az elnök nem adja meg. Hock János áll fel szólásra és egyre iratkoznak fel mások is. Ugy látszik, mintha az ellenzék ki akarja tölteni az új kormány bemutatkozását. Az új kormány tagjai ezalatt a miniszterelnöki szobában várakoznak. Apponyi Albert gróf is jelen van a Házban, de természetesen nincs benn az ülés-teremben a vita alatt. A kormánypárt csodálatos türelemmel engedi elmúlni maga fölött a nem minden mellékiz nélkül való szóáradatot. Csak mikor Hock után négyen iratkoznak fel egyszerre, sokan kimenekülnek a folyosóra. Kubik Béla erre elkiáltja magát:

— *Hiába vár a főhadnagy ur!*

A főhadnagy persze gróf Tisza István s Kubik párttagjai vele nevetnek.

Ez alatt Hock János beszél. Délre jár az idő s Hock hosszasan fejtegeti, miért nem szabad engedni, hogy Apponyi lemondása elfogadtassék.

Künn a folyosón közben élénken vitatják a váratlan incidenst. Az ellenzék komolyabb elemei nem helyeselték ezt a kísérletet, melylyel Tisza István kormányának bemutatkozását ki próbálják tölteni. A folyosó vitatkozó csoportjából végre is többen ismét visszatérnek a terembe, a hol még egyre Hock János beszél bizonyos alkotmányellenességekről, melyek az elnök-válság körül vannak.

Kristóffy József közbeszól erre:

— Nem igaz!

Báró Feilitzsch Artur és Hegedüs Loránt, meg többen a jobboldalról csatlakoznak a tiltakozáshoz, erre parázs láрма kerekedik a baloldalon és Hock beszél tovább.

— Rövid leszek! — ugymond, mikor már félóránál jóval többet beszél. Végre mégis végezni kezdi azzal, hogy várja Apponyit a nemzeti ügy védelmére. Nem fogadja el Dániel indítványát. A Háznak sajnálattal is tudomásul kell vennie a lemondást, a jegyzőkönyvbe való iktatása az elismerésnek nem elég. Indítványozza, hogy a Ház sajnálattal vegye tudomásul Apponyi lemondását.

Kristóffy József személyes kérdésben szólal fel. Kijelenti, hogy ő nem szólott közbe

hogy csókol. Hazudtam, — de meg kellett tennem. Ha a mamánkat bántják, akkor kell! Kell mondani, hogy csókolgat — és bejön a szobába és lefektet és azt mondja „szivecském” Persze, hogy ez hazugság s az borzasztó. — aztán odasimult a puha prémhez és fájdalmasan nyöszörgött: Oh, rettenetes dolog a hazugsággal feküdni le — oh! rettenetes...

— Oh, Carter!

Szinte felsikoltott, mert mindent megértett. Fájdalmas villámként érte a dolog és egyszeriben megértette a kis tragédiát.

— Harry! Harry, és csak úgy rázta az izgatottságában. Harry, — én vagyok, az édes anyád. Nem érzed a csókjaimat a homlokodon, a hajodon, szácskádön? Az édes anyád csókol. A gyermek felnyitotta a szemét.

— Ni, igazán! Csakugyan! szólt csudálkozva.

— Igen, Harry, szivecském! Nem hallod, én édes, kicsi fiam? Édes szivecském!

— Igen, igen!

— Anyácskád lefektet, betakargat, így ni! Hiszen ezt minden édes anya megteszi — csak nekem nem jut soha az eszembe, soha!

Odahajította a fejét a párnára a gyermek feje mellé és újra elhalmozta csókjaival. A fiúcska nyugodtan tűrte ezt az édes — új dolgot. Aztán hangosan kacagott s nagy boldogan szólt:

— Hiszen akkor nem is hazudtam! szólt szinte vadul lelkendező örömmel: Hiszen akkor igaz!

Hock beszéde alatt, nem is hallott közbeszólást. (Nagy láрма balról)

Gróf Apponyi Albert e pillanatban lép be a terembe. A néppárt és az Ugron-párt tüntető tapsba tör, a jobboldal erre szintén tapsolni kezd a volt házelnököknek. Hosszan hangzik a taps és az éljen, mit Apponyi meghajlással köszön meg, aztán helyet foglal a jobbközépen. A terem egyszerre megtelik a beözönlő képviselőkkel.

Kristóffy József kijelenti végül, hogy Apponyi elismerésében egy az egész Ház.

Apponyi beszél.

Gróf Apponyi Albert kér erre szót személyes kérdésben. Ugy van értesülve, hogy indítványt adtak be az ő lemondó levelére nézve. Hálával veszi tudomásul, ha több képviselő őt tovább is az elnöki székben óhajtja látni. De ragaszkodnia kell lemondásához épen azért, mert fokozottabb figyelmet kíván gyakorolni és részt akar venni a politikai életben. A kritika pedig, mely őt mint politikust érné, az elnöki széket is érné. Ezt szóló nem akarja, tekintsek tehát véglegesnek a lemondást és ne folytassák e téren tovább a vitát.

Apponyi ezzel elhagyja helyét és távozik az üléssteremből. A jobboldal tapsa és éljense kíséri.

Dániel elnök erre az ülést öt percre felfüggeszti.

A kormány bevonul.

Szünet után Tisza István gróf miniszterelnök bevonul a terembe a kormány többi tagjaival. Valamennyien elfoglalják helyeiket. Az ellenzékéről zajosan kiáltják feléjük:

— *Ki vele! Ki vele!*

Rakovszky István szólásra jelentkezik. Ugyanakkor Tisza István és föláll. Levelet vesz ki a zsebéből és azt fölmutatja a képviselőháznak. Fölkiáltások a jobboldalon:

— *A király levele! Halljuk a királyt!*

Tisza István az elnöknek fölküldi a kéziratokat, a melyet Szócs Pál a nagy zajban olvasni kezd. *A királyi kéziratnak egy szavát se hallani.*

Majd egy kissé csöndesedik a zaj. Most a jobboldal tapsol és éljenez az új miniszterelnököknek.

Kubik Béla: *Micsoda disznóság ez?*

A baloldalon ezt kiáltozzák:

— *Erőszakosság! Gazság! Mindjárt az első lépése törvénytelenég!*

Szócs Pál a nagy zajban egyre-másra olvassa a királyi kéziratokat, a míg az utolsóval is elkészül.

Tiszát nem hallgatják meg.

Tisza István föláll és beszélni kezd, de csak ennyit lehet a szavaiból érteni:

— *Egy pillanatra csak...*

A többi az oriasztóba ful. Valaki a baloldalon sipolni kezd. Az ellenzékéről folyton azt kiáltják:

— *Ki vele!*

A jobboldal erősen halljukoz. *Tisza beszél, de egy szavát se lehet hallani. Végre befejezi a beszédét és leül.*

Az elnök felfüggeszti az ülést.

A szünet alatt a szabadelvű párt egy része gratulál Tiszának, a kinek beszédét a gyorsírók állítólag le tudták írni s így valósággal mégis megtörtént a bemutatkozás.

Tisza István gróf a gyorsírói jegyzetek szerint annyit mondott, hogy ő csupán az új kormány kinevezését akarta a képviselőháznak bemutatni, hogy a főrendiház-

ban mint miniszterelnök jelenhessen meg és hogy programját csak akkor fogja elmondani, ha a Házban nagyobb lesz a nyugalom.

A Kossuth-párt Tiszát nyugodtan fogadta, csupán Kubik s a pártnak néhány fiatalabb tagja tüntetett ellene. A Szederkényi-párt és a néppárt tagjai nagy fölháborodással tárgyaltak a folyosón, hogy a házszabályokat megsértették.

Az elnök ellen.

Tíz perc múlva az elnök újra megnyitja az ülést.

Rakovszky István a mentelmi jog megsértését jelenti be.

Fölkiáltások balról:

— Az elnök mondja meg, hogy mi történt?

Kubik Béla: Van még arca ott ülni? (Nagy zaj).

Rakovszky István: A képviselőnek joga van szavazatát leadni. Az elnök a jegyzővel összejátszott és határozatot mondott anélkül, hogy szavazást kért volna. A Ház szavazati jogát egyszerűen elkobozták. Bejelenti Dániel Gábor és Szócs Pál ellen a mentelmi jog megsértését.

Zmeskál Zoltán: Nyomorultak!

Kaas Ivor: Petrolorok az elnöki emelvényen!

Holló Lajos: Az elnök önkényesen megváltoztatta a mai ülés napirendjét. A jegyzőkönyvnek a kormány bemutatkozására vonatkozó részét hitelesítette a nélkül, hogy a Házat megkérdezte volna.

Kaas Ivor: Merénylet!

Holló Lajos: El lehetünk készülve, hogy itt hasonló módon törvényjavaslatokat is keresztül erőszakolnak.

A miniszterelnök.

Tisza István miniszterelnök kéri a Házat, hogy nyújtson segédkezet ahhoz, hogy ez az incidens elintéztessék. (Zajos ellentmondások. Fölkiáltások a néppárton és a Szederkényi pártón: *Ki vele!*) Kötelességét teljesítette a királyi kézirat átadásával. Ilyet vita nélkül kell tudomásul venni. A tudomásulvétel után megindulhat a vitatkozás. Semmi egyéb nem történt, mint hogy a királyi kézirat tudomásul vétetett. Ez oly dolog, amely magától értetődően, csak kezelési intézkedés. A kormány bemutatkozása a szó parlamentáris értelmében nem történt meg, mert a miniszterelnök programbeszédét később fogja elmondani.

Zichy Aladár gróf: Süsse meg!

Tisza István kéri a félbeszakított vita folytatását.

Kossuth Ferenc: A házszabályokon elkövetett erőszakot egy párt se helyeselheti. A kézirat bemutatása fogós volt, de a tudomásulvétel ügyében az elnöknek érthető módon kérdést kellett volna intézni a Házhoz. A képviselőház elé ugyyszólván betesznek a királyi kéziratokat nem helyes dolog. A hibát jóvá kell tenni azzal, hogy az elnöknek le kell mondani. (Nagy zaj.)

Zmeskál Zoltán: Csempészekre nincs szükség az elnöki székben. *Kidobjuk őket!*

Hock János: A miniszterelnök eljárása arra az utonállóra emlékeztet, a ki egy családapát megöl és azt mondja a családnak: az incidensen térjünk át és egyezzünk meg a tisztességes temetésen. (Tetszés a néppárton.) A most történt erőszakosság ügyében az ellenzéknek nem szabad megoszlan. Igaz, hogy kényes volt Tisza István helyzete. Van egy szinmű, a melynek ez a címe: *A miniszter előszobájában.* Tisza István pedig: *miniszter az előszobában.*

Az első törvényszögést már láttuk, Tisza állítólagos békés missziója ezután aligha fog sikerülni.

A Ház feloszlásáról.

Polónyi Géza: Mindenekelőtt meg kellene állapítani, hogy tulajdonképpen mi is történt. Azt se tudjuk, hogy az elnök hirdette-e határozatot és a jegyzőkönyv hitelesítését. (Dániel elnök igent int.) Ha ez megtörtént, ez vakmerő kísérlet volt, a mely az államot veszedelembé sodorja. Az elnök hatalmával kétségtelenül visszaélt.

Fölkiáltások balról: *Okmányhamisítás! Vagy rosszakaratu, vagy hülye! A Lipótmezőre vele!*

Polónyi Géza: Nem áll az se, hogy a királyi kéziratot mindig tudomásul kell venni. Ha például a király a Házat ex-lexben föl akarván oszlatni, a Ház nem venné tudomásul a királyi kéziratot. (Tisza István gróf igent int a fejével.) A jegyzőkönyv hitelesítésére nézve külön kellett volna határozni a Háznak. Ilyen határozat nincsen, és ha az elnök mégis kihirdette, vissza kell azt szelni. Ennek az urnak elnöklete alatt tovább nem tanácskozunk!

Dániel Gábor elnök: Mindenki tudta a királyi kézirat tartalmát. A jegyző felolvasta, többen hallották. Mivel szólásra senki se jelentkezett, határozni kellett. Ő csak a szokásos eljárást követte. Ha szándékosan lármát csaptak, arról az elnök nem tehet. (Helyeslés.)

Mezőssy Béla: Még nem fordult elő, csak most, hogy a magyar képviselőház elnöke valótlant mondjon!

Dániel elnök kijelenti, hogy se mint magánember, se mint elnök soha valótlant nem mondott.

Mezőssy Béla: Az elnök előadása homlokgyenest ellenkezik a gyorsírók feljegyzéseivel. Kijelenti, hogy nem tette fel a kérdést, csak egyszerűen kihirdette a határozatot.

Tisza zárószava.

Tisza István gróf: Felolvassa az Országgyűlési Naplónak Kauen-Hédorváry bemutatkozásáról szóló részét. Ekkor az eljárás — ugyanaz volt, mint most. Az ország közvéleménye különben alig kívánja, hogy e komoly pillanatban ilyen kicsinyes kérdést tárgyaljanak. (Helyeslés jobbról.)

Elnök délután három órakor a vita folytatását holnapra halasztotta.

TÁVIRATOK.

Forrongás Közép-Amerikában.

New-York, nov. 4. Egy panamai távirat szerint tegnap este 5 órakor a Kolumbia köztársaság Istmo nevű kerületének függetlenségét proklamálták. Nagy, lelkesült néptömeg, mely az összes pártok híveiből alakult, a kormány csapatainak főhadiszállásához vonult, hol Torro és Amayr tábornokok tartózkodtak, kik reggel érkeztek oda.

Washington, nov. 4. Azon hírek, melyek a miniszterelnökséghez a közép-amerikai országokból érkeztek, az ottani helyzetet veszedelembé sodorják.

Ezen körülmény azon intézkedésre bírta a kormányt, hogy az amerikai hajóhadat az istmói vizeken képviseltesse. A hondurasi amerikai konzul jelentése szerint ott nagy az izgalom. Nikaraguából azt jelentik, hogy Nikaraguának szándéka Hondurast megtámadni. Guatemalában és Costaricában is zavarok vannak. Kormánykörökben arról biztosítanak, hogy az amerikai hadihajók utolsó menetel nem állanak összefüggésben a Panamacsatorna-kérdéssel. Megteszik a kísérletet a Kolumoiával való egyezkedésre, kivéve, ha ezen állam elfogadható előterjesztéseket tesz.

Anarkisták nyomában.

Róma, nov. 4. A Tribuna milánói jelentése szerint az ottani rendőrség letartóztatott egy külföldi anarkistát, kiről azt hiszik, hogy olyan iratok birtokában van, melyek a milánói és a pattersoni anarkistákra vonatkoznak.

A vármegye közgyűlése.

(Vihar a pótadó miatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 4.

Aradvármegye törvényhatósága ma délelőtt tartotta meg rendes őszi közgyűlését. Kuriózumnak megemlíthető erről a közgyűlésről, hogy tárgysorozata 402 pontból áll s a mai közgyűlésen sikerült nagynehezen letárgyalni hét pontot. A közgyűlés, dacára a mai lassúságnak, előreláthatólag holnap befejezést nyer.

A közgyűlés mai napját a már megszokott s itt-ott kedélyes, humoros színt keltő viharok tették változatossá. Suciu János, Pop C. István, Velics Mihály és többen most is kivonultak a maguk panaszaival és dörgedelmeivel. De ezuttal se okoztak nagy hatást. Aradmegye román vezérei. A megyei közgyűlések régi látogatói ismerik már a megszokott refrént s a jó memoriájú bizottsági tagok abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy elmondják előlük a pointot.

Többrendbeli vihar volt ma, s feltűnt, hogy Urbán Iván főispán ma erélyesebben kezelte az ügyrendi szabályokat és az elnöki csengettyűt, mint régebben.

(Deák Ferenc emléke.)

A közgyűlés Deák emlékének megünneplésével kezdődött.

Urbán Iván főispán a következő beszédet mondotta el:

Üdvözlöm a tek. törvényhatósági bizottság tisztelt tagjait és a közgyűlést ezennel megnyitom.

Tisztelt közgyűlés! Engedtessek meg nekem, hogy napirend előtt azon halhatatlan államférfiu iránti kegyeletüknek adjunk kifejezést, akinek önzetlen, személyes hiúságtól teljesen ment ténykedése, szeretett közös magyar hazánkra nézve korszakalkotó volt, mert hazájának, nemzetének valóságos politikai megváltója lett akkor, amidőn a nemzet és a korona között hosszú idő óta fennálló viszályokat, a kölcsönös kiengesztelődés nagy művével, az 1867-ik évi kiegyezéssel létre hozta.

Deák Ferenc, a „Haza bölcsője“ h. zánk minden köz és nagyfontosságú ügyeit addig és azóta intézett államférfiunk legnagyobbika volt és mint ilyen, legnagyobb tekintélyű irányítója hazánk közéletének és politikai fejlődésének.

Alkotó és mindenkit átható nagy szelleme hazánkat csodálatos rövid idő alatt, egész Európa által elismert magas színvonalra emelte, mert ellenáthatatlan erővel állította az egész világ elé ősi alkotmányunk megdönthetetlen erősségét! Az egész világ és hazánk összes lakossága tanul annak, hogy az 1867-iki kiegyezés alapján újra felépített magyar állam alkotmányának leghívebb őre, imádott koros királyunk s hogy uralma alatt az állami élet minden részében uráni haladást tett.

Deák Ferenc volt megteremtője ezen áldásos műnek, mely az uralkodót és a nemzetet összeforrasztotta, s a kölcsönös megéretté köztük lehetővé tette; mert politikai ismerete, hazánk törvényeinek alapos, mély és páratlan tudása, a hatalom kedvének nem keresése, mind oly kiváló nemes tulajdonságait képezték, melyek ugy fel, mint lefelé rendíthetetlen bizalmat, elévülhetetlen tiszteletet és szeretettel biztosítottak neki.

Hazánk e nagy, lánglelkű és lángeszű halhatatlan fia születésének 100-ik évfordulójának megörökítésére indítványozom, miszerint Aradmegye törvényhatósága mondja ki határozatilag és azt a mai közgyűlésének jegyzőkönyvébe iktatni, rendelje, hogy: „A magyar nemzet felejt-

etlen nagy fia, a „Haza bölcsője“, az 1867-iki kiegyezés megteremtője, és felfüggesztett alkotmányunknak helyreállítója, Deák Ferenc elévülhetlen érdemei felett elismerésének és hálas kegyeletének méltó kifejezést ad s azt születése századik évfordulójának örök emlékére a mai közgyűlés jegyzőkönyvébe iktatni rendeli.“

A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel fogadta el az indítványt, melyhez még Suciu János dr. fűzött néhány megjegyzést, azt bizonygatva, hogy Deák Ferenc idegennyelvű tanintézetek felállítását nemzetiséglaktá vidéken elengedhetlen szükségnek tartotta.

(A seprősi zendülés.)

Ezután következett az évnegyedes alispáni jelentés, melyhez elsőnek Velics Mihály szólt hozzá s felszólalásában mindjárt a seprősi zendülés miatt intézett rengeteg sok kérdést az alispánhoz. Különösen azt hibáztatta, hogy az az alispáni jelentés a seprősi zendülésnek négy halottjáról számol be, holott a halottak száma hat volt.

Dálnoki Nagy Lajos azonnal válaszolt, ki-jelentve, hogy a seprősi bíróválasztás ügyében Pop István bizottsági tag indítványt adott be, s észrevételeit ezen indítványt tárgyalásánál fogja megtenni.

(Vihar a szólásjog körül.)

Ekkor következett az első vihar. Pop C. István dr. felállt, de nem szólt semmit.

Urbán Iván főispán: Miután szólásra senki sem jelentkezett, kihirdeti a határozatot, hogy az alispáni jelentést tudomásul veszik.

Schill József főjegyző a tárgysorozat második pontját akarta előadni, de ekkor olyan nagy zajt csináltak a románok, hogy egy szót se lehetett érteni.

Legjobban Pop C. István lármázott. A főispán erélyes hangon rendreutasította, amit a közgyűlés, kivéve a románokat, éljenzéssel fogadott.

Még mindig hatalmas vihar zúgott a teremben, mikor Schill főjegyző a számonkérő szék jelentését adta elő. Az előadónak egy szavát sem lehetett érteni, a románok felugráltak helyeikről és tombolva kiabáltak:

- Nem hallgatjuk!
- Ez törvénytelen ség!
- Eláll!

A főispán, mikor az elnöki csengettyűvel nagy nehezen rendet teremtett, felolvasta a törvényhatósági törvény harmadik szakaszát, mely a széksértésről szól.

Csend követte a főispán szavait, s mikor azt olvasta, hogy a széksértés miatt a rendbontókat a közgyűlés száz forint bírsággal és kizárással sújthatja, a románok sorjában leültek helyeikre.

A főispán aztán felhívta a tisztelendő főügyészt, hogy a zavargókat kísérje figyelemmel és indítsa meg ellenük a széksértési keresetet.

Velics Mihály jelentkezett szólásra.

— Halk! a főjegyzőt! — hangzott erre a másik oldalról.

Pop C. István: Nem állhatok el a szótól. Jogom van beszélni.

Elnök: Csak azok beszélhetnek, akik szólásra jelentkeztek.

Erre nyomban feliratkozot Suciu, Pop és Russu-Sirianu.

(A pótadó.)

Schill főjegyző ekkor már a jövő évi költségelirányzatot és az 1904. évre a tisztviselői nyugdíjalapok céljaira javaslatba hozott pótadó megajánlását referálta. A költségelirányzat csak annyiban mutat változást a múlt évihez képest, hogy az árvaszékhez egy szolgál állás rendszeresítése vált szükségessé. A pótadóra nézve azt a megjegyzést teszi, hogy az az el-

mult évben is megvolt ajánlva, az idén azonban 28000 koronával kevesebb folyt be a nyugdíjalapba, s a hiányt egy százalékos pótdadó fedezi.

Suciu János állott fel szólásra. Mindjárt a beszéde elején valaki beleszólt.

Rögtön felugrott Pop C. István és felszólt az elnöki emelvényhez:

— Kérünk széksértési keresetet!

Ugyanezt kiáltotta *Izpravnik* Szever dr. is.

Az elnök figyelmeztette őket, hogy ne szóljanak közbe, mert ő nagyon jól tudja, hogy ki ellen kell megindítani a széksértési keresetet.

Pop C. István beszélt aztán magyarul. Indokolta is, hogy miért. Elvi jelentőségű kijelentést akar tenni és tiltakozik a költségelőirányzat és a pótdadókérdés összevonása ellen. Epp ő volt az a szerencsétlen, — ugymond — aki azt hitte, hogy ha munkásság védelmére kel, talán meghallgatják odafenn a szavát. Itt úgy építkeznek, a hogy akarnak és fizeti ezt az adózó polgárság, de különösen az oláhság, mely csak azért van, hogy adót fizessen. Ha valaki felszólalni merészel, ott a szájkosár és a tisztelt főügyész. Hosszasabban foglalkozik a *Krivány-féle sikkasztással*. Kifogásolta, hogy a megye sokat fordít a nyugdíj-kiadásokra. Indítványozza, hogy a pótdadót tárgyalják külön. Egyiket sem fogadja el.

Oriási „szetreaszka“ kísérte Pop fejszóalálását.

Schill József főjegyző kelt ezután a nyugdíjat élvező özvegyek és árvák érdekeinek védelmére, magvas beszédben, mely mély benyomást tett. Előrebocsátja, hogy nem új pótdadóról van szó, hanem olyanról, melyet a törvényhatóság már évekkel ezelőtt megszavazott s most csupán egy hosszú időre tett ígéretét váltja be. De nem ez most a kérdés, hogy jogos-e a pótdadó kivetése, hanem az, hogy rászorult-e a tisztikar a nyugdíjintézetre. Azt hiszi, hogy a becsületes munka megérdemli ezt a jutalmat, s elmondja, hogy téli hónapokban szegény özvegyek és árvák ruháért és élelemért kopogtatnak be a főjegyzői és alispáni irodákba.

— Megkövetelhetjük azt az egyet — ugymond, — hogy a mikor már mi nem leszünk, biztosítva legyen azoknak a kenyere, akikért egész életünkön át küzdöttünk, s megkövetelhetjük, hogy ha munkánkat, erőnket feláldozzuk, öreg napjainkra ne a koldusbot legyen a jutalmuk.

Suciu János dr. polemizált a főjegyzővel.

— Szép és hálás téma — mondotta — hangoztatni azokat a jogokat, melyek minden tisztviselőt megilletnek, ha becsülettel szolgált. Nem sajnálja a nyugdíjat szegény özvegyektől, de azoktól, akik a megye szolgálatában megszedték magukat.

Ezután a főispán a pótdadóra nézve elrendeli a névszerinti szavazást, melynek eredményeként a pótdadót 185 szavazattal 61 ellenében elfogadták.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Forgószél kisasszony, vígjáték. (Páros bérlet.)
Péntek: Hoffmann meséi, opera. (Páratlanbérlet)
Szombat: Drótosztót, operette. (Páros bérlet.)

* Heidelbergi diákélet. Bájos, rendkívül megkapó szerelmi történetet foglalt romantikus színműi keretbe Mayer Förster Vilmos, a német irodalomnak újonnan feltűnt csillaga. Heidelbergi diákélet című énekes darabja hódítva járta be a németországi színpadokat, s Budapesten is határozott sikert aratott. A jövő hét első napjaiban Aradon is színre kerül a Hei-

delbergi diákélet, a címszerepben Zilahy Gyulával, míg a női főszerepet Bóti Frida fogja játszani. A bemutató iránt rendkívül nagy az érdeklődés.

* Hangverseny. Grünfeld a jelenkor legnagyobb zongora-virtuóza, aki nemcsak büvésze a legszerencsésebb technikának, de hatalmas poétája is a maga hangszerének. Technikája oly ragyogó, hogy az elkápráztatott szem nem látja meg az óriási individuálitást. Ujja csalogánydalt bűvöl ki a billentyű alul, majd a vihar zengését szólaltatja meg félelmetes erővel. Aradi programja, melyet legközelebb közlünk, csupa zenei specialitásokkal van teli. Jegyek válthatók Révész Nándor könyvkereskedőnél.

Tiszti főszemle Aradon.

(A hadkiegészítő-parancsnok a jelen ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 4.

Az aradi cs. és kir. hadkiegészítő parancsnokság területén lakó, a közös hadsereghez tartozó tartalékos tiszteknek, ma délelőtt, az aradi vár tiszti kaszárnyájában tartották az idei főszemléjét. Ez a megszokott esemény, amely máskor csak azzal válik nevezetessé, hogy az utcák megtelnek a legkülönbözőbb uniformisokkal, most kettős érdeklődést keltett. A fővárosban mozgalom indult meg, hogy a tartalékos tisztek a főszemlén ne hierrel hanem jelenel válaszoljanak a megszólításokra. Ugy hírlik, hogy ennek a mozgalomnak hullámjai a vidékre is kiterjedtek, s ezért kíváncsian várták a hadtestrapport lefolyását. Aradon az ily incidensek elmaradtak, a minnek azonban a szemle vezetői igyekeztek elejét venni.

A tiszti főszemlét Badesco Dániel őrnagy, 33. hadkiegészítő parancsnokság vezetője tartotta Burdea százados, Mandl dr. ezredorvos, Schlechta és Fiedler főhadnagyok közreműködésével.

Badesco Dániel őrnagy a szemle elején rövid beszédet intézett az összegyűlt tartalékos tisztekhez.

— Mi — ugymond — katonák vagyunk s nekünk politizálni nem szabad. A fővárosi lepkéből arról szereztem tudomást, hogy a tartalékos tisztek felhívást kaptak, hogy a szemlén ne hierrel hanem magyarul jelentkezzenek.

Ennélfogva figyelmeztetem önöket, hogy a hadsereg szolgálati nyelve a német és meghagyom, hogy a szemlén kizárólag hierrel jelentkezzenek, mert másképp való jelentkezés függetlenséért (Subordination sverletzung) képez, s az illető ellen kénytelen volnék ezredparancsnokságához büntető feljelentést tenni.

A kijelentes nagy föltűnést keltett. Ezután beszédtek a tartalékosoktól a személyi kimutatást. A megszólítottak egy része hierrel jelentkezett, a legtöbb része azonban nem mondott se hier-t, se jelen-t hanem szó nélkül lépett asztalhoz és letette a személyi kimutatást.

Magá a szemle igen rövid volt, csupán a legszükségesebb tudnivalókat olvasták föl, úgy hogy fél tizkor már végeztek is. Az öltözködés korrekt volta ellen való kifogásokat ezuttal teljesen mellőztek, s maguk a szemle vezetői igyekeztek azon, hogy minél hamarabb, kellemetlenség nélkül essenek túl rajta.

Körülbelül nyolcvan-száz tartalékos tiszt jelent meg a szemlén a gyalogsághoz, a lovasághoz, s tüzérséghez, a szekerészekhez tartozók közül, két tartalékos tábori pap is.

A honvédség kötelekébe tartozó aradi tartalékos tisztek szemléje ugyancsak ma, Lugoson, a 8. honvédhadkiegészítő parancsnokságnál folyt le. A szemle itt is rövid ideig tartott, s az aradiak már a délutáni vonattal haza is érkeztek.

A seprősi zendülés a megyegyűlésen.

(Obstruáló románok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 4.

Aradmegye mai közgyűlésén órákig tartó vitában foglalkoztak a seprősi zendüléssel. Román részről négy pontból álló indítványt nyújtottak be, melyben vizsgálóbíró bizottság kiküldetését, a főszolgabíró felfüggesztését, a zendülésben halálukat lelt emberek családainak segítését követelték. Az indoklás rengeteg szóáradat formájában történt, mely alatt számos, igen heves jelenet történt. Egyszer percekig tartó zajban fenyegető, majdnem összeütközésszerű magatartásba sodorta a közgyűlés tagjait a hév.

Az indítványnak, melyet Pop C. István és társai nyújtottak be, tartalma a következő:

1. Tekintettel arra, hogy öt élet veszett oda és tizenegy sebesülés történt Seprősön a csendőrök fegyvere által, továbbá hogy Csukay Gyula főszolgabíró maga helyett általánosan gyűlölt egyént bizott meg a választás vezetésével, küldessék ki az ügy megvizsgálására hét tagú bizottság, a főszolgabíró ellen pedig rendeltessék el a fegyelmi vizsgálat.

2. Fejezze ki a közgyűlés felháborodását a megye vezetősége ellen, hogy eddig jelentést nem tett, továbbá hogy a zendülés miatt nyomorba jutóak segélyezése iránt nem intézkedett.

3. Utalványozzen a közgyűlés segélyt az áldozatok árváinak és a zendülés sebesültjeinek.

4. Irjon fel a közgyűlés a miniszteriumhoz a csendőrség eljárása miatt.

A megye állandó választmánya az indítványt illetőleg azt a javaslatot terjesztette elő, hogy bizza meg az alispánt, tegye az ügyet a közgyűlés elé, de majd csak a büntügyi vizsgálat befejezése után.

Pop C. István szólalt fel ezután és román nyelvű beszédben indokolta az indítványt.

Egyszerre a románok részéről többen felkiáltottak:

— Hol a főispán?

Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán, ki az időközben kinn levő főispánt helyettesítette, jelentette, hogy törvényes helyettes, ő vezeti a gyűlést.

Pop C. István erős hangon rászólt Dálnokira: Majd az alispán urhoz is lesz még néhány szavam!

Ezután románul folytatta heves kifakadásokkal teli, hosszúra nyúlt beszédét, melyben az alispánt a vizsgálat eltussolásával vádozta.

Dálnoki alispán válaszolt a beszédre. Nem követi — ugymond — a hangot, melyet Pop C. István használt. Megóvja ettől a törvényhatóság iránti tisztelet. Kifakadásaira, melyeket könnyű volna leszállítani, nem reflektál. Tapintata azt sugja neki, hogy ily fontos ügyben a nyilatkozatnak a száraz tényálláson kívül terjeszkednie nem szabad. Alispáni jelentésben elmondta az ügy eddigi állását, a további eljárás csak a büntügyi vizsgálat befejezése után lehetséges. Elfogadásra ajánlja az állandó választmány javaslatát, mely szerint a vizsgálat adatai ne hetes bizottságnak, hanem majd a nyilvánosságnak mutattassanak be.

Vélics Mihály szólalt fel ezután. Vagy egy óra hosszáig beszélt, előbb csendesebb hangon, de azután erősen aposztrofálta a megye vezetőségét, a főszolgabírókat.

Suciu János dr. magyarul fejtegette a románok álláspontját. Ugy látja, hogy az ügyet el akarják tussolni, pedig a felelősséget ki kell deríteni. Attér a főszolgabíró jelölő jogára. A főbíró egy oly egyént jelölt, kit már előbb elcsaptak. Megengedte továbbá, hogy mindenki beleavatkozassék a választásba. Ugy tudja, a

főbíró ellen nincs fegyelmi elrendelve s csak a zendülők ellen indítottak vizsgálatot. Ne nézzék, hogy a zendülők románok voltak, tekintsek a kiontott honfivért. Szigorú vizsgálatot kér. Az alisoán, bár kinn járt a zendülés színhelyén, nem tartotta szükségesnek erről jelentést tenni. Legalább konstataulta volna, hogy a főbíró hibátlan. Pedig hibás és meg kell büntetni. Ne várjanak a vizsgálattal addig, míg a bűnügy a kuriát is megjárta.

Csakay Gyula főszolgabíró: Kifakadt azon vádak ellen, melyek a románok felszólalásaiban őt érték. Mindenekelőtt bejelenté, hogy ez eset után nyomban fegyelmit kért maga ellen. Akire a szavazásnál való elnöklést bízta, nem volt gyűlölt egyén, amit bizonyít, hogy 180—200 aláírással küldöttség járt nála az érdekében, s 7—800 szavazó közül 25 többsége volt. Hogy állásából elcsapott egyént jelölt, nem volt szabálytalan, mert a törvény, csak a kétszer elcsapottak jelölését tiltja. Végül felhangzott az a vád, hogy a meghatalmazásokat nem irták alá tanuk. Ez nem törvényes kellék. Arra nézve pedig, hogy a csendőrök miért löttek, meg van nekik az utasításuk. Ha elrendeli, se lőnek ennek ellenére, míg viszont lőnek esetleg, ha eléjük áll is.

Pop C. István: Az alispán az imént olimpiai magaslatról szólt, pedig a szóló álláspontja az igazság. *Ha Agyán történik hasonló eset, másképp történik...*

Oriási zaj támadt erre a teremben. A törvényhatóság tagjai felugráltak, s mindenfélől kiabáltak:

— Eláll!... Nem tűrjük az ilyen gyanúsítást.

Urbán Iván főispán egyre csenget, végre szóhoz jut: Mint férfihoz illik, ismételje, amit mondott.

Pop C. István: Azt mondtam: „*ha Agyán történik az eset, másképpen történik*“, s így akartam folytatni: „*mert mi románok együtt véreztünk volna önökkel.*“ (Zajos éljenzés a románok részéről.)

Csorogár Rou ulusz felugrik s a főispán felé kiált: Itt van egy ember, aki azt mondja, *Seprősön nagyon keveset löttek.* Utasítsa az elnök rendre. (Oriási zaj.)

Pop C. István: Csodálja, hogy nem hagyják beszélni, mikor az együttérzésről akar szólni. Nem kell nézni, kik a szerencsétlenek, kik segélyre szorulnak, itt a humanizmus szól. Attér a főszolgabíró védekezésére, mely szerinte nagyon rossz volt.

Hangok: Jó volt.

Suciu János dr.: *Lesz még tetemrehívás!* (Derűtség.)

Pop C. István: Még mindig nem nyert elintéztést egy ügy. Jelen van egy tag, aki rendreutasítatlanul mondta, hogy *Seprősön keveset löttek.*

Urbán Iván főispán: Senki sem hallotta.

Pop C. István: Ha én mondtam volna, más következménye lenne. *Ismét a választás bírálatára tér.* Ha nem is adnak igazat neki semmiben — *egy mond — nem térhet ki a közgyűlés a szerencsétlenek segélyezésére elől.*

Urbán Iván főispán, konstataálva, hogy a vitát befejezték, kijelenti, hogy abban egyetért a szónokokkal, hogy itt sem magyar, sem román kérdés nincs, hanem egy félrevezetett nép ügye.

Miután írásban névszerinti szavazást kértek a románok, azt el kellett rendelni. *Schill József főjegyző* a névsor felolvasása helyett a jelenlevőket sorra megnevezte, s így történt a szavazás.

Pop György dr. közbeszólt: Köszönöm az ilyen névszerinti szavazást. (Később azonban maga is szavazott.)

Végül megállapították, hogy *az állandó választmány javaslata mellett 126-an, ellene 43-an szavaztak.* Ezzel, déli egy óra lévén, a közgyűlést holnapra halasztotta a főispán.

A megoldás nehézségei.

A kormány programja a parlamentben.

(A főrendiház ülése. — A szabadelvű párt. — Az új alelnök.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 4.

Az a puccs, a melyet a néppárt és a Szederkényi-párt a képviselőház mai ülésére tervezett és a melynek célja, hogy a Tisza-kormány bemutatkozását minél megszébbre kitolja, nincs nagy befolyással a válságra, de annak megoldását mindenestre megnehezíti. A Kossuth-párt távol áll a tervektől, de *végleg nem szánta el magát a békére, a mi esetleg a Ház feloszlatására nyújt kilátást.*

A főrendiházban elmondotta programját Tisza István, s azzal a szabadelvű párt ma élénken foglalkozott. A szabadelvű párt érdeklődését ma egyéb valami is leköti. Az elnökség kérdése. A párt ma az elnöki tisztre *Perczel Dezsőt*, az üresedésben levő alelnökségre *Jakabffy Imrét*, a volt belügyi államtitkárt jelölte.

A képviselőház viharos üléséről külön részletes tudósításban emlékszünk meg; az egyéb politikai eseményekről a következő táviratokat vesszük:

A királyi kéziratok.

A hivatalos lap mai száma közli az új kormány kinevezésére és a réginek fölmentésére vonatkozó királyi kéziratokat. *Khuen-Héderváry* Károlytól a következő sorokkal bucsuzik az uralkodó:

Kedves gróf *Khuen Héderváry!* Midőn Ont magyar miniszterelnöki állásától hű és áldozatkész szolgálatainak teljes elismerése mellett, saját kérésére ezennel kegyelemben véglegesen felmentem, egyszersmind hálás szívből mondom önnek köszönetet azon igen kiváló és sikeres szolgálataikért, melyeket ön miniszterelnöki működését közvetlenül megelőzőleg is, mint Horvát-Szlavon-Dalmáciaországok bánja, sok éven át ritka odaadással és fáradhatlan buzgalommal, nehéz viszonyok közt teljesített s bizton reméylem, hogy ön nekem és a hazának még sok hasznos szolgálatot fog tenni.

A távozók közül a király *Wlassic-nak* és *Darányinak* „*fáradhatlan buzgalommal tett hű és kiváló szolgálataik elismeréséül*“ a Lipót rend nagykeresztjét adományozta. *L'ingot* „*hű és buzgó szolgálatainak teljes elismerése mellett*“ *Kolossváryt* és *Tomasichot* minden megjegyzés nélkül menti föl miniszteri állásától a legfelsőbb kézirat. Az új minisztereket kinevező kéziratok különösebb érdekességet nem tartalmaznak.

Az új kormány programja.

(A főrendiház ülése.)

A mi a képviselőháznak mai viharos ülésén nem kerülhetett sorra, az a főrendiház ülésén simán megtörtént: *Tisza István* gróf miniszterelnök *kifejtette az új kormány programját.* A főrendiház tagjai nagy figyelemmel hallgatták a programot, a melylyel természetesen, egyéb politikai körökben is élénken foglalkoznak. A főrendiház ülése különben a következőkép folyt le:

Szokatlanul nagy számban gyülekeztek össze a főrendek, kik az új kabinet megalakítására vonatkozó királyi kézirat felolvasását állva hallgatták végig.

Csáky Albin gróf elnök, felkérte *Nyáry Jenő* báró háznagyot, hogy vezesse be az új kabinet tagjait. Ez megtörténvén, a miniszterek elhelyezkedtek.

Tisza István gróf miniszterelnök emelkedett ezután szólásra. Kötelességének tartja — *ugymond* — programját előterjeszteni. Tudatában van nehéz feladatának. Az ország alkotmányának gépezete megakadt, az országgyűlés eredménytelen vita utvesztőjébe tévedt. A helyzet nem javult az ujonejavaslat visszavonása által, mert a nemzet közvéleménye izgalomban volt s ez a kérdések megoldását megakadályozta. Ma azonban nyugvópontonra jutott a politika hullámozása. A magyar nemzetben *él a vágy nyelve jogának érvényesítésére*, de egyuttal visszariadt a nemzet egy esetleges konfliktus veszélyétől, mert *törekvései a korona akaratába ütköztek.* A konfliktust a korona spontán elhatározása oldotta meg azzal, hogy amint egyfelől kifejezést adott a hatvanhetes alaphoz való ragaszkodásának, másfelől hogy refo.mokhoz adta beleegyezését, melyek a hadsereget érintik. A katonai jelvények terén *államiságunk*, a katonai igazságszolgáltatás terén pedig *nyelvünk* érvényesítése éretett el. Az idegen csapatokban szolgáló tisztek áthelyezése kilátásban van. Sokkal fontosabb ennél a katonai nevelés kérdése; az alapítványi helyeket szaporítják, hogy több magyar iu nyerjen kiképzést; a tantárgyak közül többet magyarul fognak tanítani.

A felsorolt reformok fontosak és mikor ezekkel lép a kormány az ország elé, azt a kérést intézi azokhoz, kik a parlamenti működést megakadályozták, hogy *hagyják abba a rendkívüli eszközök alkalmazását* és juttassák az államot első, legfontosabb szükségleteihez. Nem meghátrálást kér, mert *az ellenzék teljes joggal hivatkozhat sikereire.* Ha sikerül az akadályok elhárítása, akkor a *költségvetési kérdés megoldása* következik. Olyanformán történik ez, hogy az 1903. évi költségvetést egyáltalában nem tárgyalják, hanem az 1904. évi költségvetés alapján bizonyos intézkedéseket fognak legalizálni, melyek ezen évben úgy is megtörtént utalványozásokat törvényessé teszik az 1902. évi költségvetés kereteiben. Ezekben terjesztette elő munkaprogramját s áttért politikai programjára.

Szabadelvűséget ígér és a nemzetiségek számára a *jogok megóvását.* A nemzetiségi izgatók ellen azonban esetleg a jelenlegi intézkedések szigorításával fog eljárni. Attérve a horvát kérdésre, kijelenti, hogy számít a horvát nemzeti pártra a kiegyezés fentartásában.

Pénzügyi politikájában — folytatja — *nagy takarékoság* fogja vezetni. A kormány kerülni fog minden meggondolatlan lépést. A költségvetésben visszaesés mutatkozik. Minden évben kevesebb a fölösleg. Hogy a lejton megállhassunk, minden tényező segítségére van szükség. Egyszerűbb, kisebb és olcsóbb keretekbe kell illeszteni az állam lépéseit. A tisztviselői fizetésrendezésről szólva, kijelenti, hogy a kormány, *különösen a megyei tisztviselők helyzetének javítására törekszik.*

A közoktatásügyi kérdésekben nyilat-

kozva, kijelenti, hogy nem hive a közoktatásügy államosításának, mert ez tulságos terheket róna az államháztartásra. Beszédét azzal végzi, hogy a főrendiház támogatását kéri nehéz helyzetében. (Altalános éljenzés.)

Zichy Nándor gróf élesen támadja Tisza Istvánt, a kinek kabinetje ellen hadat izent.

Tisza István rövid válasza után az elnök az ülést bezárta.

A programm hatása.

A szabadelvű pártban az országgyűlés két házában történt események élénk beszélgetés tárgyai voltak. A főrendiház ülésének előkelő lefolyása rendkívüli elégtételre szolgált a szabadelvű-pártnak, azonban a képviselőház ülésének eredményével is meg voltak elégedve, miután sikerült a néppárt és Szederkényiek manőverét, a melylyel a királyi kézirat fölolvását meg akarták akadályozni, meghiusítani.

Tisza István fél nyolckor jelent meg a szabadelvű klubban, a hol élénken üdvözölték a főrendiház ülésén kifejtett programjáért. A programm egy pontja azonban némi aggodalmat keltett, a melyben azt jelzi a miniszterelnök, hogy a tisztviselők fizetésrendezése haladékat fog szenvedni.

Tisza István megnyugtatta a kérdezősködőket, hogy ennek a fontos kérdésnek megoldását semmiképen nem akarja halogatni, sőt az a szándéka, hogy a legsürgősebb állami szükségletek után e kérdést veszi sorra.

A miniszterelnököt figyelmessé tették, hogy az állami tisztviselők régóta remélik, hogy a fölemelt fizetést mihamar megkapják, sőt egy részük arra már adóságot is csinált. Tisza erre kijelentette, miszerint a kormány megfontolás tárgyává teszi, hogy az 1903. évi budgetben fölvevett összeget, mint rendkívüli pótlékot a jövő évi költségvetésbe fölvegye, a nélkül, hogy a fizetésrendezésre nézve ez prejudikálna.

Szándéka volt — ugymond — a főrendiház ülésén kifejteni, de ezt, valamint egy más fontos dolgot is elfelejtett. Hogy a városok, különösen a főváros viszonyainak rendezése gondoskodásának tárgya. Ezt a képviselőházban fogja pótolni, lehetséges, hogy csak az elnökválasztás után, a mi a képviselőháznak most a legsürgősebb teendője.

Az elnökválasztás.

A szabadelvűpárt kijelölő bizottsága a Ház elnöki állására egyhangulag Perczel Dezsőt jelölte. Nyomban ezután pártkonferencia volt, a mely ehhez a kandidáláshoz, ugyancsak egyhangulag hozzájárult.

A Tallián Bélának lemondása folytán megüresedett aelnöki tisztre a kijelölő bizottság és a konferencia Jakabffy Imrét kandidálta, a ki annak idején Perczel Dezsőnek, mint belügyminiszternek államtitkárja volt. Vojnics István báró és Vörös László, a kiket az aelnöki állás elfogadására erősen kapacitáltak, nem voltak hajlandók arra vállalkozni.

Ezzel kapcsolatosan élénken tárgyalták a földmívelésügyi államtitkárság betöltését is. Egyelőre azonban csak annyit tudnak, hogy Nemeskéri Kiss Pál nem akar maradni, de hogy ki lesz az utódja, arra nézve még biztos hír nincs.

A függetlenségi párt.

A függetlenségi és negyvennyolcas párt ma este Kossuth Ferenc elnökletével ülést tartott. Miután a miniszterelnök a képviselőházban programját ma még nem fejtette ki, a párt érdemben ma sem határozott, hanem kimondta, hogy a miniszterelnök programjának meghallgatása után egy nappal fog összegyűlni határozathozatalra.

A párt egyben megbizta Polónyi Gézát és Bartha Odónt, hogy a képviselőház holnapi ülésén adjanak be indítványt Daniél Gábor aelnöknek mai eljárása ügyében.

A párt fiatalabb tagjai ma is erősen kívánták, hogy a párt folytassa az obstrukciót, de az idősebbeknek sikerült őket lecsendesíteni.

Hogy miben fog végül a párt megállapodni, azt nem tudni, annyi azonban tény, hogy már erősen terjedtek a hírek, hogy a mennyiben az ügyek a legrövidebb idő alatt rendes mederbe nem kerülnek, feloszlatják a Házat.

Láng Lajos bucsuja.

Láng Lajos, a távozó kereskedelemügyi miniszter ma délelőtt fél 10 órakor vett bucsut a minisztérium tisztikarától, melynek soraiban megjelentek a kereskedelemügyi minisztérium alá tartozó hatóságok fejei is.

Láng Lajoshoz, akit a nagy tanácsterembe való lépésekor az egybegyűlt lelkes éljenzéssel fogadtak, Wickenburg Márk gróf dr. államtitkár hosszabb bucsubeszédet intézett, a mire Láng Lajos így felelt:

Mélyen tisztelt uraim! Az államtitkár ur ömeltósága szíves volt rövid vonásokban ecsetelni az én működésemet és megemlékezni arról a barátságáról és szeretetről, amelyet önök irántam mindenkor, de különösen most, e pillanatban tanusítottak. Nem lehet az én feladatom, hogy működésem méltatásával magam foglalkozzam, de annál kedvesebb kötelességem megköszönni önöknek azt a ragaszkodást és szeretetet, amelyet minden ízben tapasztaltam, és amely önöket most ide körém hozta. Nem volnék méltó ez érzelmekre, ha el akarnám tagadni, hogy önöktől megválni nehezemre esik.

Vannak önök között olyanok, akik velem töltötték gyermek- és ifju éveiket, vannak olyanok, akikkel férfikoromban ösmerkedtem meg a munka mezején, s vannak nagyszámmal olyanok, akik kedves tanítványaim voltak. Es habár az élet rideg keze könnyörtelenül markol bele az ifjúl ábrándokba, a férfui eszményekbe, a tudomány merész szárnyalásába, mégis, azt gondolom, maradt közöttünk abból az emelkedettebb feifogásból egy nemesebb érzés, a mely dacol minden viszontagsággal s amely közöttünk öntudatlanul, de annál erősebb kapcsolatot teremt. Es épp azért nehéz nekem önöktől megválnom. De azért, uraim, mégis azt hiszem: nincs okunk sajnálattal eltelni a bucsuzásnak ezen a mai napján. Mert azt hiszem, uraim, hogy felemelt fölvel tekinthetünk vissza az együtt töltött férfias és komoly munkára (Élénk tetszés), s azzal a tudattal távozhatom e házból, hogy annak legnemesebb tradícióját nem homályosultak el az én működésem alatt. (Élénk éljenzés.) Örömmel és önrézzettel fogok visszagondolni: itteni működésemre, s remélem, önök is örömmel és önrézzettel gondolják vissza a velem együtt töltött időre. (Lelkes éljenzés.) Tulajdonképpen, tisztelt uraim, a viszony közöttünk nem is, szakad meg egészen, mert ha más-más helyen is de együtt fogunk dolgozni ugyanazon eszmék szolgálatában, mint eddig. Önök meg lenetnek győződve arról, hogy bárhol legyenek, mindig örömmel és a legnagyobb érdeklődéssel fogom kísélni az önök munkásságát és sikereit. Es én is magammal viszem azt a tudatot, hogy önök is mindig szeretettel fognak rám gondolni. Tartsanak meg szíves jó emlékezetben, az Isten önöket sokáig őrtesse! (Lelkes éljenzés.)

A távozó miniszternél Thaly Emil min. tanácsos, a Dunagőzhajózási társaság forg. igazgatója és lovag bárdányi Brám Miksa, a déli vasut helyettes vezérigazgatója is megjelentek és szívélyes bucsut vettek.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter holnap, csütörtökön délután öt órakor fogadja a minisztérium tisztikarát.

Apponyi és Tallián.

A képviselőház volt elnöke és volt aelnöke ma délelőtt bucsuzott el a Ház tisztviselőkarától.

Fél tíz órakor az elnöki szobában gyűltek össze a tisztviselők, akiknek nevében Andor Gyula elnöki tanácsos néhány szóban elmondotta, hogy mennyire fálalják, hogy Apponyi Albert és Tallián Béla megválnak állásaiktól.

Apponyi Albert meghatottan válaszolt az üdvözlésre. Elmondotta, hogy sajnálattal, de a kötelesség teljesítés tudatával távozik az elnöki székből. Hogy miért távozik, azt most nem mondhatja el, de lehet, hogy egy más alkalommal meg fogja tenni azt. Arra kéri az egybegyűlteket, hogy tartsák meg emlékezetükben, valamint ő is mindenkor szeretettel fog rájuk visszaemlékezni.

Az éljenzés csillapulta után, Tallián Béla vette át szót. Hangsúlyozta, hogy ő a tisztviselőkkel nem úgy bánt, mint az alárendettekkel, hanem mint ember az emberrel. Ő felsége kegye és a minisztereinek bizalma elszólitották helyéről. A szoros érintkezés közte és a tisztviselőkar között ugyan meg fog szűnni, mind a mellett mostani helyzetében sem fog soha munkatársairól megfeledkezni.

Tallián beszédét is megéjeneztek. Ezután Apponyi és Tallián kezét fogták a jelenlevőkkel és ezzel az üdvözlés végét ért.

TANÜGY.

(—) Az Aradhegyvidéki Tanítóegyesület aradi fiókköre f. évi november 5 én d. e. 8 órakor a Szt. Péter-téri elemi fiúiskola IV. osztály-terében ülést tart. Tárgysorozat: 1. Gyakorlati tanítás a földrajz köréből a IV. osztály tanulóival, tartja: Záray Odön igazgató. 2. Eszme sere a földrajz gyakorlati tanítása fölött. 3. Indítványok. A tanítás pont 8 órakor kezdődik.

Öngyilkosság a városház előtt

(Életunt borbélylegény.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 4.

Az öngyilkosságok sablonjából kiválik az az eset, mely ma Aradon történt. Jelének Kálmán, tíz négy éves borbélysegőd akart megválni az élettől, s szándékát a városháza kapuja előtt hajtotta végre: ott lökte magát föbe. Az eset részletei a következők:

Ma délután negyed két órakor egy fiú bezaladt a rendőrség inspekciós altiszti szobájába, s az asztalra ledobott egy levelet. Mire az ott író őrmester felézett munkájából, a fiu már eltűnt.

Egyszerre durránás hallatszott a városháza kapuja felől. Több rendőr oda sietett, s a földön fekvő találtak egy fiut, ugyanazt, aki az imént a levelet bevitte. Jobb halántékából erősen folyt a vér, mellette pedig egy revolver fektűt. Azonnal látták, hogy öngyilkosság történt. Az esetnek különben szemtanuja volt: Kondor Ferenc detektív, aki éppen akkor akart a kapun belépni, mikor a fiu kiugrott és föbelökte magát.

Szeckhovszky Teofil inspekciós rendőrtiszt is megjelent az öngyilkosság szírhelyén. A borbélylegénytől azonban nem tudhatott meg semmit, mert az csak ennyit tudott mondani:

— Vigyenek a kórházba.

Elszállították mentőkocsin a kórházba, hol megmondta nevét és hogy borbélylegény. Azután újból eszméletét veszítette.

Időközben megtalálták az altiszti szobában az említett levelet, melynek ez a szövege a borbélylegény helyesírásával:

Oz, Jelinek Lajosné urnőnek

Pécs, sáncz-utcz 9.

Kedves mamám bocsánatot kérek ezér a tetemér de nem tehetek róla mert gyöngeségem okozta nov 4 Aradra érkeztem és it agyon lövöm megamat most pedig bocsánatot kér utoljára Szerető fia Kálmán!

Nevem Jelinek Kálmán születem Somogy Csurgó anyám lakik baranya m. Pécs további tudósítást megadja anyám.

Kérem szépen a hatóságot küldené el a leveletem pécsre

A rendőrség táviratilag értesítette az esetről a pécsi rendőrséget, hogy a fiu anyjával tudassa az öngyilkosságot. Pécsről még ma este megjött a válasz, melyben özv. Jelinekné azt mondja, hogy nem jöhet ide, mert oly szegény, hogy nincsen erre pénze.

Jelinek valószínűleg belefog halni életveszélyes fejszébe, melyet az egy golyóra töltött hét milliméteres revolver golyója ejtett rajta.

A jegyző-egylet közgyűlése.

(Évi jelentés és nyugdíjazás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 4.

Az aradvármegyei jegyzőegylet és nyugdíjintézet ma délután a vármegyeház kis üléstermében rendkívül népes és látogatott közgyűlést tartott, melyen az egyletet igen közelről érintő kérdések kerültek szőnyegre. Legnevezetesebb eseménye volt a közgyűlésnek az elnök és övvel kapcsolatban a tisztikar megválasztása. Az elnökválasztás eredménye őezinte örömet kellett a jegyzők körében, titkos szavazással meg-ejtett választáson, egyhangulag ismét *Povázsay* Somát, Magyar-Pécska község jegyzőjét választották meg.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Povázsay Soma elnök megnyitja az ülést és előterjeszti a múlt évről szóló jelentést. A zalamegyei jegyzőknek a belügyminiszterhez intézett azon felterjesztését, hogy a marhajárlatokra vonatkozó rendelkezést módosítsa, hasonló felirattal javasolja támogatni.

Bejelenti továbbá, hogy az egyesületnek 102 tagja van és a jegyzői karban az elmúlt évben a következő változások fordultak elő:

Fegyelmi uton elmozdítottak: *Dániel* Miklós szentleányfalvai, *Zorád* János galsai jegyzők; nyugdíjaztatásukat kérték: *Valkovszky* almás-kamarási, *Fehér* Leontin diécsi, *Zorád* Ferenc újszent-annai és *Ardeleán* Gábor kereki jegyzők.

A múlt évben hozott alapszabályokat jóváhagyás végett felküldötték a belügyminiszterhez, a ki bizonyos módosításokkal küldte vissza. Törölte ugyanis a 15 nap alatti elvi felebbezési jogot és azt a kitélt, hogy a tagdíj fizetés kötelező a jegyzőkre nézve. Törölte továbbá azt, hogy a tagsági díjak közigazgatási uton behajthatók. Ez ellen a közgyűlés felir, mert a hevesmegyei jegyzőknél is ugy van, ahogy az aradmegyeiek tervezték.

Több oldalról panaszok hallatszottak, hogy a haszonélvezeti földök után a jegyzők kötelesek adót fizetni, holott törvény szerint a föld tulajdonosa, és nem a haszonélvező jegyző köteles fizetni.

Ezután a nyugdíjegylet közgyűlése következett. *Povázsay* elnök bejelentette, hogy a milleniumi évet nem számítják be a jegyzőknek kétszeresen az eltöltött szolgálati időbe.

Fehér Leontin diécsi körjegyző nyugdíj iránti kérelmét tárgyalták ezután és a nyugdíjat 1360 koronában folyósították 28 évi szolgálat után.

Végül *Povázsay* Soma jelentette be a maga és tisztitársai nevében, hogy tisztségeikről lemondanak. Megelégette már a sok és fárasztó

munkát, melyet eddig kedvvel teljesített, de melynek terhe alatt összeroskad. Kéri a tagokat, hogy válasszanak más elnököt.

— Eljen *Povázsay*!

— Onzetlenebb embert ugy sem kapunk! — volt erre a felelet.

Borsos Lajos foglalta el ezután a korelnöki széket és elrendelte a névszerinti titkos szavazást. A szavazás eredménye az volt, hogy kivétel nélkül minden szavazat *Povázsay* Somára esett.

Povázsay Soma kijelentette, hogy tekintettel erre a megtisztelő közbizalomra, az elnöki állást újból elvállalja, de felkéri a tagokat, hogy nézzenek mielőbb más elnök után.

Ezután az alelnöki állásra *Oláh* Arpád német-peregi jegyzőt, pénztárnoknak *Zachariás* Lászlót, első jegyző aljegyzőnek *Balogh* Zoltánt, másodiknak *Gyórfy* Jenőt választottak meg. A választmányt is újjalakították, s tagjai lettek: *Szathmáry* Iván, *Varga* György, *Török* János, *Le* István, *Stéger* Vendel, *Borsos* Lajos, *Suhajda* Béla, *Szerény* Sándor, *Horváth* Gyula, *Skonda* László és *Bárdy* Kálmán.

HIREK.

Vonatösszeütközés a fővárosban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 4

Véres vasuti szerencsétlenség történt ma reggel a főváros egy pályaudvarán. A Ferencvárosi pályaudvaron a Zimonyba közlekedő vonat összeütközött egy ott álló mozdonnyal. A vonat kisiklott, két kocsi és az egyedül álló mozdony feldült, megrongálódott, a pálya hosszu vonalon használhatatlanná lett. Két ember súlyosan és sokan könnyebben megsérültek. Az esetről fővárosi tudósítónk a következőket írja:

A szabadkai személyvonat reggel 1/2 8 órakor indult el a keleti pályaudvarról. Az 52-es távoszlopnál, a gyáli uton a ferencvárosi pályaudvarhoz vezető vágány tilosra volt jelezve.

Egy tolató mozdony ennélfogva a személyvonat vágányán megállott. A szabadkai vonat vezetője, *Eckhardt* Rezső a rágy ködben nem vette észre a vágányon álló tolató mozdonyt. Amikor már egészen közelébe ért a mozdonynak, ellengőzt adott, de már későn volt. Az összeütközés megtörtént. A személyvonat kisiklott. Több kocsi erősen megrongálódott, az utasok közül többen megsebesültek. A sebesültek azonban csak apróbb horzsolások. Komolyabban sebesült meg *Fülöp* Sándor, a tolató mozdony vezetője, akit a szomszédos honvédkórházba szállítottak, *Fél* Zsigmond ütő, akinek a sebet a mentők kötötték be. A rendőri vizsgálat már is megállapította, hogy az összeütközést hibás váltoállítás okozta, amikor a ferencvárosi vágányt tilosra jelezték és így a tolató mozdony elől elzárták az utat. Hogy ki felelős a balesetért, azt a rendőri vizsgálat deríti ki.

— *József* Agost főherceg a királnál. *Bécsből* táviratozzák: A király ma délelőtt 10 órakor *József* Agost főherceget, a ki tegnap este 8 órakor érkezett ide Budapestről, külön kihallgatáson fogadta. A főherceg ő felségének a budapesti 1. sz. honvédhuszárezredbe alezredekessé történt kinevezését köszönte meg.

— Szerb püspökség Aradon. A román görög keleti egyházi kongresszus nemrég elhatározta, hogy Temesvárczt egy új román görög keleti püspökséget létesít. A mint a *B. H.* írja: A szerbek a román egyházi kongresszus elhatározatát a szerbek ellen irányuló támadásnak tekintik, a melyre most azzal akarnak a románok támadására felelni, hogy Aradon szerb püspökséget létesítsenek, mivel a vidéken, a hol a szerbek a románokkal szemben kisebbségben vannak, hasonló egyházi központtal bírnak, mint a románok. — A szerbek törekvése

annyival is könnyebb, mert *Thököly* Száva annak idején alapítványt tett egy Aradon felállítandó szerb püspökségre, mely alapítvány eddig két millió koronát tesz ki s így a jövőendő aradi szerb püspök évi negyvenezer korona fizetésben részesülne.

— A miniszter és a közműhely. Az aradi közműhely régen vajudó ügye újabb fordulathoz jutott. A belügyminiszter ma értesítette a várost, hogy az ismeretes pótszerződésre nézve a jóváhagyást megadja. A miniszter erre vonatkozó leirata a következő:

Folyó évi április hó 18-án tartott bizottsági közgyűlésében 148. sz. alatt hozott határozatot, mely szerint a város és az aradi villamosági részvénytársaság között az aradi közműhelyre vonatkozólag kitűzött pótszerződés elfogadtatott, ezennel jóváhagyom. Erről Aradváros közönségét a folyó évi május 13-án felterjesztett vonatkozó iratok, köztük a jóváhagyási záradékkal ellátott pótszerződés két példányának visszaküldése mellett további eljárás végett értesitem. Budapest, 1908. október 28. A miniszter meghagyásából: *Fascho-Moy* Sándor miniszteri tanácsos.

— Házasság. *Blau* Lipót, a Neuman Testvérek cég tisztviselője, f. hó 8-án, vasárnap tartja esküvőjét *Friedman* Iluska kisasszonnyal, *Friedman* Dávid leányával Miskolcon.

— Az aszfaltjárdák átvétele. A magyar aszfalt részvénytársaság kérvényt adott be a városhoz, hogy az 1898-ban készített összes járdamunkák és a bérkocsi állások végleges átvétele iránt intézkedjék. Ez ügyben a közlekedésügyi bizottság fog eljárni. A végleges átvétel olyanformán esedékes, hogy most járt le az öt év, mely alatt a társaságnak az aszfaltot szerződési kötelezettsége révén jó karban kellett tartani. A közel multban elhangzott panaszok után ezt az átvételt érthető érdeklődés kíséri.

— Olasz hadihajók Triesztben. Triesztből táviratozzák: Ma délután orosz hadihajóosztály érkezett ide Korfuból *Molasz* ellentengernagy vezénylete alatt, mely az I. Miklós cár páncéloshajóból, a *Chabry* ágyunaszádból és az *Arék* torpedocirkálóból áll. A szokásos ágyulóvésekkel üdvözölték a hajókat. A hajóhadosztály valószínűleg egy hélig időzik itt.

— *Mattasich*-*Keglevich* pöre. A bécsi birodalmi törvényszék, a mint egy távirat jelenti, *Mattasich* *Keglevich* Géza és anyja ellen indított, ismeretes pörben a feperest, *Ziegler* Bertát keresetével elutasította.

— Az aradi ügyvédi kamara választmánya közlése teszi, hogy dr. *Rácz* János ügyvédet Világos székhelyvel az ügyvédek lajstromába felvette.

— Baleset a gyakorlatnál. *Puska* József honvédhuszárkapitány ma reggel gyakorlatozás közben lováról oly szerencsétlenül esett a földre, hogy eszméletlenül terült el és kocsin szállították lakására. Valószínűleg kisebb agyrázkódást szenvedett.

— Gyászemlékünnepegy. Hatvani *Deutsch* Bernát, az aradi izr. árvaház alapítója kegyeleles emlékének tiszteletére november hó 5-én, d. u. fél 5 órakor, elhalálozása évforduló napján az árvaházban gyászemlékünnepegy tartatik.

— Az orleansi herceg és neje bíróság előtt. *Amstettenből* táviratozzák. Az orleansi herceg és neje *Dorottya* főhercegnő ellen, akik automobilon, Bécsből jövet, *Gross-Kissling* mellett egy kocsit elütöttek, a benne ülőket életveszélyesen megsebesítve, az itteni járásbíróság büntető eljárást indított meg s automobiljukat csak 1000 korona óvadék mellett adta ki.

— Áthelyezés. *Kubelka* Ferdinánd, a cs. kir. 7. hadtest-tüzérezredbeli hadnagy, a 11. hadosztály-tüzérezredhez helyeztetett át.

— **Választások a megyénél.** Aradmegye mai közgyűlésén két állást töltöttek be választás útján, egy ujonnan szervezett *árvaszéki ülnöki* és *Popa György* lemondásával megüresedett *szolgabírói* állást. Mint a két helyre egy-egy pályázó jelentkezett, de azért a törvény szerint meg kellett ejteni a kijelölést. *Urbán Iván* főispán a kijelölő bizottságba a maga részéről id. *Kintzig Jánost*, *Nachtnébel Odön* és *Bohus István* bárót kérte fel, míg ajánlatára a közgyűlés *Vásárhelyi Lászlót*, *Velics Mihályt* és *Czárán Mártont* választotta meg. Mind a két pályázót jelölték, s megválasztották *árvaszéki ülnökké Kretz György* tb. *árvaszéki ülnök*, *szolgabírót*, *szolgabíróvá Hajdu József* közigazgatási gyakornokot.

— **Betörés egy konzul lakásába.** Fővárosi tudósítónk írja: Ma hajnalban nagyobb szabású betörés történt a fővárosban. *Freund Ferenc* persa főkonzul Hold-utca 27. szám alatti lakását eddig ismeretlen tettesek felnyitották tolvaj kulccsal és a szalonban levő trümmő-szekrény fiókját feltörvén, abból tizenöt ezer koronát érő ékszert elloptak. A betörést ma reggel a házmester vette észre, amikor a lépcsőházat takarította. *Freund* és családja vidékre utaztak rokonuk látogatására és így a lakás teljesen felügyelet nélkül maradt. Ma reggel öt órakor a házmester cseledje, amikor kaput nyitott, látta, hogy egy alacsony termetű, erős, fekete téli kabátba öltözött férfi bemegy a házba. Azt hitte, hogy ott lakik. Ugy egy óra múlva látta távozni is egy csomaggal, de nem gyanakodott. Csak később, amikor a betörést felfedezték, gondoltak arra, hogy az ismeretlen lehetett a betörő. *Freund* a délelőtti folyamán haza érkezett és megállapította, hogy a kára 15 ezer korona. A betörő a következő ékszereket lopta el:

Egy 30 cm. magas, fedeles, gömbölyű ezüst korsó, drága kövekkel ékítve, értéke 400 korona, 1 briliáns brosz, értéke 1000 korona, 2 drb. arany hajtű, briliánsokkal, amelyek kaméliát ábrázolnak, ékítve, értéke 400 korona, egy négyzetes, smaragd köves, szétszedhető arany brosz értéke 600 korona, 1 vastag aranylánc karkötő, értéke 200 korona, egy nagy briliáns-brosz, közepén smaragd ékítménnyel, három darabra szétszedhető, értéke tíz ezer korona.

— **A romániai panama.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A Lukaresti rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy *Parisiano*, a bukaresti állami főszámszék igazgatója, kit közokirathamisításért 5 éve fegyházra ítéltek, a büntetés elől megszökött. *Parisiano* közép termetű, szeme világoskék, arca sspadt, haja, bajusza szőke. Különös ismertető jele: a jobb szeme idegesen rángatózik.

— **Egy kamarai elnök balesete.** Temesvárról jelentik: Városszerte megdöbbenést keltett a hír, hogy *Niamessny Gyula* dr. t az ügyvédi kamarai elnökét tegnap este szélhűtés ért. *Niamessny* dr. nemrég résztvett a konstantinápolyi Rákóczi-bucsjáráson, honnan betegen tért haza Temesvárra. Azóta állapota egyre rosszabbodott és a szélhűtés folytán annyira aggasztóvá vált, hogy ma hajnalban feladták neki az utolsó kenetet. A nagybeteg férfi barátai és tisztelői remélik, hogy kezelő orvosainak sikerül őt megmenteni.

— **Nyomdász-sztrájk Kolozsvárott.** Nagyvárad után *Kolozsvár* került a nyomdászok bérmozgalmának sorrendjére. A mint egy távirat jelenti, a nyomdászok *Kolozsvárott* ma kimondták a sztrájkot. A délutáni lapok közül az *Ellenész* ma litografálva jelent meg, a *Magyar Polgár* egyáltalán nem jelent meg, az *Ujság* pedig csak külön kiadásban. Az iparhatóság holnapra békéltető tárgyalást hívott össze.

— **Az aradi Villamos Társulat** részéről felkértünk az alábbiak közlésére: A Központi Szálló pincehelyiségében elhelyezett egyik trans-

formátornak fölmelegedése folytán a tegnapi esti órákban támadt füstölés egyáltalában nem járt semmiféle tüzelésekkel és sem az épületre, sem a bérlóre nézve semmiféle veszedelemet nem jelenthetett. A transzformátorok, a házi vezetékkel való helytelen bánás, vagy esetleg szerkezeti hibák folytán, egyes esetekben erősebb mértékben is fel szoktak ugyan melegezni, miután azonban éppen erre való tekintettel mindig erős vaspáncéllal kibélelt szekrényekben vannak elhelyezve, szó sem lehet arról, hogy a legcsekélyebb mértékben is kárt okozhatnának. Tényleg nem is volt rá eset, hogy ily okokból valaha tűz vagy valakinek anyagi kára keletkezhetett volna. A tűzoltóságunk különben semmi dolga nem akadt, intervenciójára szükség nem volt.

— **A szájosár zárlat megszűnt.** Az idestovd 8 hó óta tartó szájosár zárlatot a kapitányi hivatal tegnap megszüntette. Az eltartó gazdák bizonyára örömmel veszik a hírt.

— **Eleven fáklya.** *Vingáról* jelentik lapunknak: *Metsa Mátyás* négy éves fiacskája gyufával játszadozott, miközben ruháskája tüzet fogott és a szerencsétlen gyermek oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy néhány órai kínlás után sebeibe belehalt. A gondatlan szülőök ellen megindították a vizsgálatot.

— **Katonazene.** Csütörtökön, november hó 5-én a Fehér Kereszt szálló díszes télikert-helyiségében, a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. Belépti díj nincs. *Nagy Lajos* szállodás.

— **A közönség bizalmát** megnyerni nem szükséges hamis jelszavakat használni és a tényekkel ellenkező üres ígéretek tenni, ezt bizonyítja azon tény, hogy *Weinberger Ferenc* általánosán jól ismert szolid ékszerészünk cégét a Központi szállóban a közönség tüntető bizalommal és előszeretettel keresi fel, mert ezen jóhírű cég becses vevőit a legszigorubb pontossággal, de legjobb munkával, legeslegszerűbb árak mellett szolgálja ki, — dus ékszer, arany, ezüst és valódi „Genfi zsebóra” raktára valódi látványosság számba megyen. Melegen ajánljuk őt a közönség becses pártfogásába. Városi és megyei telefon 439.

— **Minden nőnek** tudnia kell, hogy a párisi és bécsi kiállításán arany éremmel kitüntetett *Balassa-féle* valódi angol *Ugorkatej* azonnal eltüntet szepit, májfoltot és mindennemű tisztatlanságot az arcáról és annak gyönyörű üdeséget, fiataloságot kölcsönöz, kár tehát várni, mindenki vegye meg még ma. Ara 2 korona, hozzá való *ugorka szappan* 1 kor., 8 drb. 2 kor. 40 fill. *Poudre* 1.20 és 2 kor. Kapható *Balassa Kornél* gyógyszerárában *Temesvár*, *Aradon* *Vojtek* és *Weisz* uraknál, *Krausz Elemér* és társai *drogueria* üzletében, *Földes Kelemen* gyógyszerárában, *Tábor Gyula* gyógyszerárában *Pécska* ut 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék *Balassa féle ugorkatejet* kérni.

— **Hegedűs Gyula** kefe, ecset és pipere különlegességi kereskedése *Andrássy-tér 15.* *Hermann-palota*. Nagy választék ruha, haj, fog, köröm, gazdasági és háztartási kefékben, fésű és acél áru, szarvasbőr, cocus lábtörölő, cocus szőnyeg, szivacs és fürdő gyékény nagy raktára.

— **A telefon** hasznos szolgálatot tesz azoknak, akik arra használják föl, hogy cipőt rendelnek *Porter Vilmos Nagy* Áruházából. Oda sem kell fáradni az áruházba hanem egyszerűen kérünk cipőválasztékot s néhány perc múlva már meg is kapjuk. Korra reggeltől késő estig viszik az áruház alkalmazottai a cipőket mindenhová széjj a városba. Megjegyezzük hogy most új cipőárak lettek megállapítva, melyekhez a verseny nem is férhet. A fényképkedvezmény is fönnaál még.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek* és *Weisz*nál, *Aradon*.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nandor* könyv- és papírkereskedő urat (*Minorita-palota*. — Telefon 265. szám) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **Nem mindegy** az, hogy milyen pótkávé használunk a mindennapi kávéitalhoz. A *Kathreiner-féle Kneipp-malata* kávé, különleges előállítás következtében, a babkávé kedvelt ízét bírja, ezáltal legalkalmasabb is, egy épp oly izletes, mint egészséges kávé készítéséhez. A létező sok silány értékű, csalódásig hasonlóan csomagolt utáztatok miatt, hangsúlyozzuk minden bevásárlásnál a *Kathreiner*-nevet és ne fogadjunk el más, mint eredeti csomagokat *Kneipp páter* védjeggyel.

— **x— Pármai ibolya szappan.** E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt tudjuk, hogy az arcórt finomítja, üdíti, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arcóbrűek is nagy eredménnyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 drb. 80 fillér, 3 drb. 2 korona 20 fillér. Készíti *Szabó Béla* pipereszappangyáros, *Miskolcon*. Kapható *Aradon*, *Vojtek* és *Weisz* gyógyáru kereskedésében.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Félévi kimutatás

aradi polgári takarékpénztár részv. társ. zálogleveleiről

(az 1876. évi XXXVI-ik törvénycikk 29. §-a értelmében.)

Az 1903. október 31. állomány szerint kitesz:

1. Az intézet forgalomban lévő zálogleveleinek összege . . . K. 3.775,400.—
2. A záloglevelek biztosítékául szolgáló kölcsönök összege . . . K. 3.823,415.05
3. Az ingatlanok értéke, melynek alapján a kölcsönök engedélyeztettek . . . K. 8.186,427.—
4. A záloglevelek külön biztosítékául szolgál ezenfelül a takarékpénztár tulajdonát képező záloglevél biztosítéki alap, mely a következő értékekben van elhelyezve:
Három aláírással váltókban . . . K. 400,200.—

Arad, 1903. november 4.

Az aradi polgári takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, november 4.

Dél-tőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátozott. Nyugodt irányzat mellett 24,000 métermázsa került forgalomba, változatlanul tartott árakon. Egyéb gabonanevek változatlanok. Időjárás ködös, később derült.

Ész-tőzsde. Berlin $\frac{1}{4}$, Páris 15 magasabb.

Zárlat 12 órakor:

Buza 1904. áprillisa	7.79 — 7.80
Rozs 1904. áprillisa	6.88 — 6.89
Zab 1904. áprillisa	5.55 — 5.56
Tengeri 1904. áprillisa	5.29 — 5.30
Repce 1804. augusztusra	11.80 — 11.90

Zárlat 5 órakor:

Buza 1904. áprillisa	7.76 — 7.77
Rozs 1904. áprillisa	6.85 — 6.86
Zab 1904. áprillisa	5.52 — 5.53
Tengeri 1904. áprillisa	5.29 — 5.30
Repce 1904. augusztusra	11.80 — 11.90

— **Országos baromfi kiállítás Aradon.** Az Aradmegyei Gazdasági Egyesület és a Baromfiteyésztők Országos Egyesülete által Aradon rendezendő országos kiállítás november 8., 9. és 10. napjairól november 29., 30-ára és december elsejére halasztották. A kiállítás ünnepélyes megnyitása november 24-én lesz. A bejelentések a kiállításra, amelyet zárt helyiségben rendeznek, november tizenötödikéig eszközölhetők.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: *Klein Chaim*, *Tarnow*. — *Grün Adél*, *Uj-Sandec*. — *Süsz Károly*, *Saaz*. — *Engel Ignác*, *Cegléd*. — *Wilhelm Mór* és fia, *Brünn*. — *Guttmann Adolf*, *Bécs*. — *Gábor Mihály*, *Salgótarján*.

Sz es z i e t.

— November 4. —

Mai jegyzésünk: Készárú nagyban nyers szesz 119 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter 9%, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szűrt moslék 12'80—13— korona mmásanként.

Ingusz I. és fia tankönyv kiadványai.

Telefon 517.

Minden más kiadónál megjelent tankönyv raktáron van.

- Csik János 16 fali olvasó tábla.
 „ „ Abc. ára kötve 50 fillér, 2-ik kiadás.
 „ „ Olvasókönyv a népiskolák II. o. számára, ára 60 fill.
 „ „ Olvasókönyv a népiskolák III. o. számára, ára 60 fill.
 „ „ Olvasókönyv Aradmegye földrajzával, ára 80 fill.
 „ „ Olvasókönyv Aradmegye földrajzával, IV. oszt. számára sajtó alatt.
 „ „ Aradmegye földrajza, külön lenyomat a Csik-féle min. engedélyezett népisk. olvasóból. Két térkép és számos illusztrációval ellátva, ára keménykötésben 50 fill.

Értesítő könyvecske.

Kiadva az aradi tanítótestületek segélyalapja megbízásából, célszerű ujtásokkal. Ára kötve 12 fillér.

Aradmegye közeli térképe, készült Aradon Réthy L. és fia johirű lithografiai műintézetében, 6 színben vastag velin papíron, ára 20 fill.

Aradmegye térképvázlata, a térképrajzolástás előfoglalma, ára jó rajzpapíron 06 fill.

Lejtényi Sándor féle térképvázlatok, IV. kiadás. Magyarország hegy és vízrajzi és politikai vázlata, ára laponként 12 fillér. — Európa, Ázsia, Afrika, Észak- és Dél-Amerika, Ausztrália és Osztr. Magy. Monarchia térképvázlatai, ára laponként 06 fillér.

Gyűjteményes kiadás védőborítékban 1 kor. 80 fill.

Lejtényi-féle Herbarium, 8. kiadás, ára 1 kor. 50 fill.

Lejtényi-féle Herbarium román nyelven, ára 1 kor. 50 fill.

Dr. Hunyady József, a magyar helyesírás rendszere, az új miniszteri utasítás szerint, II. kiadás, ára 40 fill.

Sófalvy Pataky Kis Phonomimikai

az olvasástani kezdete, ára kötve 24 fill. Ezen könyvecske főleg oly iskoláknak készült, a hol egy vagy más okból más abc-t kénytelen a tanító használni. Vezérkönyv hozzá díjtalan.

Kovács Kázmér Szavalókönyv iskolai ünnepélyekre, kiegészítette és átdolgozta Maurer Mihály aradi tanító, ára 50 fill.

Kovács Kázmér 101 örökszép magyar népdal (szöveg), ára 40 fill.

Záray Odón földrajz a népiskolák IV. oszt. számára, 18. kiadás, második, a legújabb népszámlálás adatai szerint átdolgozott lenyomat, ára kötve 60 fill.

Kun-Földp-Csath, Gazdasági Ismételő Iskolai olvasókönyv. Ez az egyetlen könyv, mely az ez évben megjelent ezen iskoláknak szóló tanterv szerint átdolgozott kiadásban jelent meg, 8. kiadás 25—40 ik ezer, ára kötve 1 korona. Készült az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

Kérem az Igen tisztelt tantestületeket ezen tankönyveinket iskoláikba bevezetni. Kiadványjegyzékünkkel bármikor szolgálunk.

Arad, 1908. augusztus hó.

Kitűnő tisztelettel.

Ingusz I. és fia
könyvkereskedése.

CSARNOK.

Bűnös volt-e?

Irtá: Ifj. Lóay Sándor.

A kis város főterét zsufolásig megtöltötte a nép. Ideges szép asszonyok, sötét angol ruhákban, elegáns ficsurok sárga cipőkben, a rikító szoknyás vásári kofák, utcai suhancok, öregek és ifjak, mind eljöttek, hogy meghallgassák a verdiktet, s feszülten tekintettek a törvényszéki épület kapujára, mely előtt egyenletes léptekkel járt le és föl két egymással folyton szembe jövő cifra öltözötű ór.

Mint ha csak előtestből emelt torlasz volna az épület bejáratának két oldalán, oly sűrű phalanxban állt ott a tömeg, s csak akkor hullámzott kigyószzerűen, mikor egy-egy elkésett jövevény át akart törni a sorokon.

Ilyenkor káromkodások, elnyomott szitok, majd durva hahota hangzottak föl.

A hőség óriási volt, de azért mindenki híven kitartott a helyén: a püñsnek féltizen-egykor kellett erre jönni, hogy benn a teremben meghallgassa az ítéletet.

Nagy szenzációja volt ez a kis városnak. Egy fiatal ügyvédné — Marossy Lenke, kit babonás szépsége messze vidéken híressé tett — volt azzal vádolva, hogy megölte az urát. Megölte szívtelenül, előre megfontolt szándékkal, nem orozva, erőszakosan.

Miért? Erre a kérdésre bizonyosat felelni senki sem tudott. Mindig jó, engedelmes asszonynak látszott, aki megadással türe férje szeszélyeit, sokszor gorombaságait is.

Erkölcsei életéről se mondhatott senki rosszat: nem nézett soha másra az urán kívül.

Egy időben ugyan a szomszéd falu ifjú földes ura gyakrabban megfordult az ügyvéd portáján, de az valami peres ügyben, amelyet az atyáival ellon folytatott, kérte ki a tanácsait. Csaknem mindennapos volt, az igaz, de aztán egy szép napon nemcsak hogy kimaradt a háztól, de még össze is pakolt és elutazott külföldre, bizonytalan időre.

Ehhez a nem éppen szokatlan eseményhez annak idején különböző kommentárt fűztek a város hirharangjai, de egyben mindannyian megegyeztek: az asszony nem szerette, mert akkor itt tartotta volna maga mellett.

Már-már elfelejtették az egész dolgot, midőn egy napor rémhír járta be a várost: Marossy Lenke megölte a férjét.

Eleinte nem akartak hitelt adni neki, de a látszat nagyon is emellett bizonyított.

Ugy találták meg az ura holtteste mellett térdre esve, irtózáttól kitágult szemekkel. A halott keze még akkor is szoritotta bal csuklóját, alig tudták lefejtetni róla merev ujjait, a kilőtt pisztoly pedig a szőnyegen hevert, ahogy azt az asszony kezéből kiejtette.

Es azóta nem hallotta a szavát senki. Mint ha az a borzasztó tragédia, melynek részleteit senki sem tudhatta, egyszerre megfosztotta volna beszédképességétől.

Az ügyészség szándékos emberölés címén emelt vádat ellene. Az elnök, aki az esküdt-széket megalakiotta, atyjának személyes jó barátja volt, s a fiatal asszony vizsgálati fogsága alatt védője többször bement hozzá, hogy tagadásra bírja. Az asszony azonban ekkor is hallgatott, mintha észre sem vette volna a fiatal ember jelenlétét.

(Folytatása következik.)

Nemzeti színház.

Bérlet 36. sz.

Páros.

Csütörtökön, 1908. évi november hó 5-én:

Forgószél kisasszony.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irták: Kratochvíl és Stobitzner. Fordította: Betty László.

SZEMÉLYEK:

Paul Roland	Bónis Lajos	Blanche, neje	Almásy Lóla
Aurélia, neje	Bácsné	Serignan	Könyves J.
Lebardien	Békés Gyula	Dubois	Fürdő J.
Claire, neje	Pajor Agnes	Benoit, káplár	Simon Jenő
Gaston, fiuk	Sarkadi A.	Charlotte	Gőz Aranka
Lianne	Róza Lili	Mill	Skilassy J.
Ravellin	Mariházi M.	Egy ór	Juhász József

Készlete este 7 óra fél órakor.

NAPIREND.

November 5. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Imre herceg. — Protestáns naptár: Imre herceg. — Görög-keleti naptár (október 23.): Jakab apostol. — A nap két óra 35 perccor, nyugszik 4 óra 19 perccor.

Közeget-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Eréklye-museum helyisége mellett ülés terem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, nyugaton csapadék.

November 5. Az aradvidéki tanítóegyesület aradi fiórkörének ülése reggel 8 órakor (Szent Péterteri fiúiskola.)

Tekintetes

Pölzl Miksa

kávéház-tulajdonos urnak

Arad.

Folyó hó 2-án kávéházában tartózkodtam és értékes ezüst fogóju ébenfa botomat a kávéházi pénztárban helyeztem el. Távozásom előtt a bot eltűnt, de a kávéház tulajdonos a botot tudtom és felszólítás nélkül azonnal megtérítette. E cselekedetért nyilvánosan mondok neki köszönetet és utazó társaimnak is ajánlani fogom ezen becsületes kávéház tulajdonost.

Szántó Mór.

A fűtési idény beálltával ajánlunk

elsőrendű darabos, magas hőfoku, salon

fűtő kőszén,

100 kiló 3 korona 40 fillér;

elsőrendű darabos

légszesz pirszenet (coks.)

100 kiló 3 korona 80 fillér.

Bérmentve házhoz szállítva.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása végett

félnapi időt kérünk.

Ugy fűtőkőszénél, mint pirszénél

500 klg. vételnél 25 fillér engedményt nyújtunk.

Vasaláshoz

ajánlunk, száraz bükkfából égetett

faszenet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

Csomagolás fűtőszén 50 kgrmos zsákokban.

Csomagolás Coaks 40 kgrmos zsákokban.

Csomagolás faszén 25 kgrmos zsákokban.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

PÖSTYEI

Könes Iszapfördők, Budapesttől 4 óra

Köszvény-, csusz-, ischias-, exsudatok

erősen illag első helyen ajánlva.

felek prospektust kérni. Fördőigazgató.

Iszap főlerakati házi kúrákhoz Aradon:

Földes Kálmán gyógyszeráránban, Deák Ferenc-utca 11—12.

FOGAK

szájpadiás nélkül és anélkül, hogy a gyökerek eltávolítottatnának 3 koronától. Az általam készített és Párisban első díjat nyert fogsorokat mindenki azonnal megszokja, beszédzavarokat nem okoz és kitűnően rág vele. Régi fogsorok átalakíttatnak.

Vidékiek 12 óra alatt kielégíttetnek.

Nagyobb rendeléseknél a vasutköltség fele megtérítettik.

Fogorvosi intézet: LÖFLER EMIL. GROSSMANN

BUDAPEST,

VII, Erzsébet-körut 50. sz I. em.

Royal-szállóval szemben.

Fogorvos: Fogtechnikai vez

Foghúzás érzéstelenítve.
Tartás plumbák.
Rendel: d. e. 10-12 óra
d. u. 9-7-ig.

a párisi fogorvosi a kiállításán a kereszttett aranyéremmel kit Fogad reggel 8-tól e

Vasár- és ünnepnapokon
Mérsékelt árak. Részletfizetésre is.

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen mindenszakismeret nélkül. 2026
Küldje be címét E. 936. jelige alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.

„Mon MARGUERITE.“

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség szives figyelmét

Dívat termemre

felhívni.

A legfnyásabb igényeket kielégítőleg, jutányos árak mellett készülnek műhelyemben **öltözékek** angol és francia dívat szerint

Sportöltözékek: lovagló, bicikli, turista-ruhák.

Pongyolák, ugyszintén

leány és fiu gyermekruhák is.

Uri leányok illő környezetben szabni és varrni tanulhatnak. **Tandij havonként 7 korona**

Ingyenes tanulólányok is kerestetnek

Együttal tisztelettel meghívom a n. é. hölgyközönséget Párisból most érkezett különlegességeim — raffinált ízlésű divatcikkék — megtekintésére.

Nagyságos asszonyok! Nagybecsű pártfogásukat kérem

kiváló tisztelettel

Özv. Konschitzky Józsefné,

Kiskörut 20. sz. 5. sz. ajtó.

A legjobb fémtisztító szer

ma és az is marad az

AMOR

fémtisztító gyönyörű fényvel.

Mindenütt kapható 14, 20 és 30 filléres dobozokban.

Gyáros: Lubszynski & Co., Berlin N. O.
Ugyeljünk az „Amor“ védjegyre.

1051

24482—1903.

Hirdetmény.

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság-nak 57039—1903. számú intézkedése nyomán közhírré teszszük, hogy az új bor bejelentésére vonatkozó 22526—1903. sz. hirdményünk hatályon kívül helyezése mellett, az új bor bejelentésének véghatáridejéül f. évi november hó 20-ik napját tűzzük ki.

Arad sz. kir. város tanácsától 1903. évi október hó 31-én.

A városi tanács.

24608—1903.

Hirdetmény.

Reusz Sándor aradi lakos a Baross-parkban bérelt kiosztra engedélyezett italmérés várható forgalmáról szerkesztett összeírású jegyzéket az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. cz. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1903. évi november hó 2-től számítható 8 napra a

fogyasztási adófelügyelőség hivatalos helyiségében közzemlére azzal tesszük ki, hogy azt nem csak nevezett megtekintheti, hanem az abban kitüntetett forgalmi adatokra nézve az ipartestület és kereskedelmi testület is nyújthat be a város fogyasztási adófelügyelőségénél észrevételeket.

Arad sz. kir. város tanácsának 1903. évi október hó 24-én tartott üléséből.

A városi tanács.

Vértisztító-tea

Wilhelm Ferencz gyógyszerésztől, cs. és kir. udv. szállító Neunkirchenben, Alsó-Ausztria.

Hogy kétségtelenül szükség volt egy jó és hatásos vértisztító teára, azt bizonyítja egy ilyen szernek előállítására történt számtalan kísérlet. Wilhelm Ferencz gyógyszerésznek szakismeretei alapján sikerült ilyen vértisztító teát a leghatásosabb alkotórészekből összeállítani; teájában nem kevesebb mint 30 különböző alkotórész van, mely különös eljárással állítható elő.

Ezen tea hatásáról csúsznál és köszvénynél számos gyógyult köszönőlevele tanuskodik. Csak gróf Butschin-Streitfeld grófné, alezredesné köszönőlevelére utalunk.

Kaphat Franz Wilhelm, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállítónál, Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszertárakban és drogueriákban.

Aradon főraktár: Földes Kelemen és Hajós Árpád gyógyszertáraiban. 1569—III

606—1903. vég. sz.

Árverési hirdetme

Alulirt bírósági végrehajt 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a mében ezennel közhírré teszi a világosi kir. járásbírósnak évi Sp. 310/3. számú végzésétkeztében Dr. Vajda Jakal véd által képviselt az Uj-annai népbank r. t. bej. czé vára, Boár Pável alui Muszka Gábor és Boár Ilie annai lakosok ellen 410 korulékai erejéig 1903. évi aug hó 8-án foganatosított kiel végrehajtás utján lefoglalt koronára becsült következő ságok, u. m.: gabona és tárgyak nyilvános árverés adatnak.

Mely árverésnek a v kir. járásbírósnak 1903. évi V számú végzése folytán 410 tőkekövetelés, ennek 1903. é czius hó 10. napjától járó 8 matal és eddig összesen 11 26 fillérben bíróság már n pitott költségek erejéig O Annán, végrehajtást szenv lakásán leendő eszközzésére évi november hó 6-ik n delutáni 2 órája határidőül tik és ahhoz a venni szánd ezennel oly megjegyzéssel nak meg, hogy az érintett gok az 1881. évi LX. t. és 108. §-a értelmében ké fizetés mellett, a legtöbbet nek, szükség esetén becsúl is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárve ingóságokat mások is le- é foglaltatták s azokra kie jogot nyertek volna, ugy e verés az 1881. évi LX. §-a értelmében ezek elrendeltetik.

Kelt Világos, 1903. ber hó 21. napján.

Najmányi

kir. bír. vég

Tekintse meg!

mielőtt ruha-szükségletét beszerezné

FRANK LEO

férfi-, fiu- és gye mekruha áruházá

Andrássy-tér 9. sz., (az új minorita templommal szemben),

hol feltűnő olcsó árban dus választékú raktár áll a t. vevőközönség részére felhalmozva. — Áruházam készletéből b vagyok néhány cikket kiemelni:

Valódi székely, vadász és gazdász kabáto

kizárólag csak

áruházamban

kaphatók.

Ezen kabátok saját műhelyemben **valódi székely** vízmentes posztóból készül s ezen tulajdonságuknál fogva ugy a vadász-sport kedvelő, valamint a gazdász uraknál nélkülözhetetlen ruhadarab.

Szolid elv!

Külön mérték szerinti osztály!

Pontos kiszolgálás!

Különcy - egyesület
Aradon

Magy. kir. államv. üzletv. Szegedon.

32464—1903. sz.

Pályázati hirdetmény.

(Pályafenntartási fak szállítása iránt)

A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére 1904. évben szükséges pályafenntartási fak szállításának biztosítására ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1904. évi szükséglet, mely a tényleges megrendelés alkalmával még felelhető, vagy lejjebb bízható, a következő:

Erdel fenyő deszka 28 m³.
Jegenye fenyő deszka 148 m³.
Lucz fenyő deszka 45 m³.
Szurkos fenyő deszka 2 m³.
Tölgyfa deszka 6 m.-ig 2 m³.
Szélmetszetlen jegenye fenyő deszka 8 m³.
Metszett jegenye fenyőfa 12 m.-ig 124 m³.

Metszett lucz fenyő fa 8 m³.
Metszett erdei fenyő fa 12 m.-ig 4 m³.
Metszett szurkos fenyő fa 7 m.-ig 97 m³.

Metszett szurkos fenyőfa 7-1-12 m.-ig 44 m³.
Fekete szurkos fenyőfa 12 m. felül 41 m³.

Faragott tölgyfa 404 m³.
Metszett léczpuhafából 42800 fm.
Kerítési oszlop tölgyfából 2880 darab.

Erdei fenyő palló 44 m³.
Jegenye fenyő palló 49 m³.
Lucz fenyő palló 12 m³.
Szurkos fenyő palló 28 m³.
Tölgyapalló 138 m³.
Kerítési rud tölgyfából 15000 fm.
Kerítési rud puhafából 4800 fm.
Tölgy szálfá 65 m³.
Fedő zsindely 47 czentiméter 110000 drb.

A fenti anyagok pontos mérettel a részletes mércetjegyzékben vannak felsorolva, mely mércetjegyzék, ajánlati minta, és pályázati feltételek az alulírt üzletvezetőségnél ingyen kaphatók, míg az általános és különleges szállítási feltételek csak a készpénz-fizetés ellenében a m. kir. államvasutak nyomtatványtárából (Budapest, Andrassy-ut 73/75. sz. alatt) 50, illetve 80 filléren árán szereztethetők meg, illetve 20 fillér külön díj beküldése mellett posta útján megküldetnek.

Az ajánlatok csak a külön e célra szerkesztett ajánlati mintán teendők.

A szállításnál a következő feltételek irányadók:

A szállítás a magy. kir. államvasutaknál érvényben levő s anyagok szállítására vonatkozó 122291/96. sz. általános, valamint a pályafenntartási célokra szolgáló gömbölyű, faragott és metszett fak szállítására vonatkozó 14888/901. számú különleges feltételek értelmében eszközölendő, mely feltételek a pályázati határidőig alulírt üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályánál, valamint a magy. kir. államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségénél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ívenként 1 koronás magy. okmánybéllyel ellátott ajánlatot ezen alábbi külcimmal: „Ajánlat épületfak szállítása iránt 32464/903. számhoz” 1903. évi november hó 17-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségének I. osztályához benyújtandó vagy posta útján beküldendő.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő

5%-a készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban 1903. évi november hó 16-án déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő, esetleg posta útján oda beküldendő.

Szeged, 1903. évi október hó.

Az Üzletvezetőség

(Utánnomás nem díjazatik.)

4051—1903. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 22602—1903. számú határozata alapján Arad sz. kir. város törvényhatóságánál szervezett s évi 2200 korona fizetéssel

és megfelelő lakbérrel javadalmozott pénztári ellenőri állásra ezenel pályázatot hirdetek.

Felhívom tehát mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, s az 1893. évi I. t. cz. 18. §-ában közzétett képes tésellel bírnak, miszerint a kellőképen felszerelt kérvényeiket hozzám 1903. évi november hó 9-ig bezárólag annál is inkább bemutatassák, mert a későbbben érkező folyamodványok tekintetbe vétetlni nem fognak.

Megjegyzem, hogy a megválasztott egy évi fizetésének megfelelő óvadék letétele köteles

Arad, 1903. évi október hó 29

Institóris,
polgármester.

Alapított 1893.

Telefon 423.

Fleischer Testvérek

vas és rézbutor gyára

Arad, Deák Ferencz-utca,

Földes-palotával szemben.

Gyártanak legjobb kivitelben

csinos gyermek-ágyakat,

mindenféle

rézbutorot,

összesuktható vaságyakat. Sodrony-ágybetétek minden méretben készíttetnek.

Pontos kiszárgálás a legutánosabb áron. 2006

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Igaz Sándor

műorás és ékszerész

Arad, Szabadság-tér és Simonyi-utca sarkán.

Raktáron tart: **különlegességi zsebórákat**, n. m.: Longinos, Om ga, Borheur stb. valamint mindennemű **inga-, fali- és ébresztő órákat** pontosan szabályozva. 2001

Ékszerek nagy választékban.

Saját óra és ékszerjavító

műhelye.

Magyar királyi államvasutak.

144567/908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1904. évben, esetleg az 1905. és 1906. évben évenként szükséges mintegy

1000 métermázsa pépliszt (dextrin).

1000 métermázsa rézgálicz szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ívenként egy koronás okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1903. évi november hó 11-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán oda küldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag évi értékének 5%-a legkésőbb 1903. évi november hó 10-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122291/96. sz. általános szállítási feltételek, valamint az ajánlati felhívásban felsorolt különleges feltételek.

A pályázatra, valamint a szállításra vonatkozó egyéb részletes módokat az ajánlati felhívásban foglaltatnak, mely az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál, valamint az üzletvezetőségekénél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthező.

Ezen ajánlati felhívás, az ajánlati mintával együtt, az ajánlatot tenni szándékozóknak, a fenti-nevezett anyag és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik.

Budapest, 1903. évi október hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

A közelgő téli időnyre raktáron van legfinomabb

Jamaica Rum

Üvegje 60 fillér, 1 kor 80 fillér és 4 korona.

Kiváló minőségű chinai tea.

Egy kis csomag 20 fillér, közép csomag 60 fillér, 1/8 kiló diszes bádóg dobozban 3 korona.

Kitűnő francia illatszerek

Extrait Ideal,	Extrait Tréfle incarnat,
Extrait Vigne fleurie,	Extrait Crub Apple Blossom
Üvegje 4 korona	
Extrait Tréfle du Japon,	Extrait Crub Apple,
Üvegje 3 korona	
Extrait Violette enperieur.	Eau de Cologne Russe.
Üvegje 2 kor 50 fill.	Üvegje 6 korona.
Kapható egyedül	

Rozsnyay Máttyás gyógyszerárában

Arad, Szabadság-tér. 909

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem csinos kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszűntet szeplőt májfoltot, bőrártást (mitesser) és minden arczisztatlanságot. Massazsához használva eltüntet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis ezen készítmények valódiak, a melyek ezimereis védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1569

Margit szappan 70 fillér. Margit poudér 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és droguerárakban.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Piniér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoló Sándor, Cs.-Apácán: Donomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Armin, Elekén: Uj. Pekker István, Földeseken: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahoncon: Molnár István, Győrökön: Masanyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kungolán: Fejes Lajos, Kúrtáson: Hackenberger László, Medgyessygházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácsgházán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzóros Adam, Nagy-Zerindon: Vály Géza, Ó-Pécsán: Kokszin János, Pankótán: Posevitz Gusztáv, Pityarcon: Szabados József, Szekudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauerler Sándor, Taucson: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárakban.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Ami apró hirdetések előre fizetendőek.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad és hirdetések felvételét a kiadóhivatal: József főherceg-ut 23. szám.

—* Telefon szám: 151. *

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűk 8 fillér. — Cselédek kereső vagy cselédnek ajánlkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárult helyein.

Weitzer János toll.

Doboza
2 kor. 40 fill.

Nikkelezett acélból.

2252

Kapható: **Ingusz I. és Fianál.**
Telefon 517.

Két szobás udvari lakás

november 1-től kiadó. Csiky Ger-
gely-utca 18. szám. 2269

Jó forgalmu

fodrászüzlet eladó. Czim a kiadó-
hivatalban. 2888

Nagy bolti helyiség

Szabadság-tér 17. sz. a. 1904. évi
május 1-től kiadó. 2844

Egy fiatal

vegyeskereskedő segéd felvétetik
Ifj. Weisz Mórnál, Vesselényi-ut-
ca 23. szám. 2847

Andrássy-tér 8. sz. a.

több udvari lakás azonnal kiadó.
Bővebbet a házmesternél. 2846

KINTZLER ZOLTAN

Cronometer műórás és ékszerész

Arad, **Andrássy-tér 20. (Régi Arena.)**

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 1631

Pontos és szolid kiszolgálás!

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más
esetben feleslegessé váló bútorokat po-
tom áron eladni, megveszem én azokat,
ugyszintén

urasságoktól levetett ruhákat

a legeslegmagasabb árban.

Kívánatra hához is megyek.

Roth A.

bútorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal
szemben. 1471

Varrónó,

aki a legkomplikáltabb toltókat

elismert jó izléssel

és gyorsasággal készít

ajánlkozik házakhoz.

Szíves megkeresések Kápolna-
utca 2. sz. ajtó 4. 2067

Lakás-változtatás.

Morgenstern Gyula

DENTIST.

Foghuzás, fogtömés (plombirozás)
egyes fogak és fogsorok, arany fog-
korona, gyöker-fogak és áthidalások
szájpadlás nélkül stb. stb. speciálista.

ARAD,

2345

Andrássy-tér 15. szám.

Telefon 242. sz.

Lakás változtatások

alkalmával

villanyos-csengő

átalakításokat

és

2071

új berendezéseket

gyorsan és pontosan végez

Kalmár * *

*** * József**

villanyműszerész

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

Központi kávéházzal szemben.

Erdélyi szűrőasztó-raktár.

Pokrócok

érkeztek a téli időnyre és pedig:

Gazdasági 16

Ágytakaró

Futó

Kórházi

Ablak elő

Vasaló

Kocsi

Brassói hossz-

szusszűrű

Fűdő

pokrócok
pokrócok
pokrócok
pokrócok
pokrócok
pokrócok
pokrócok
pokrócok

csakis hazai gyártmányok leszálli-
tott árak mellett kaphatók az

Erdélyi és Bácskai Iparáru Raktár

Reich B. Károly

Fia és Társa

Aradon, Andrássy-tér 6. sz., (Verbos-ház.)

Erdélyi szűrőasztó-raktár.

Arad legnagyobb

óra és ékszerraktára.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek és eladások.

Legnagyobb választék és legolcsóbb
bevásárlási forrás.

Ékszertárgyak,

tört arany és ezüstneműek kész-
pénzért a legmagasabb árban meg-
vételnek vagy más új tárgyakra
átcsereitelnek. 1897

— Kéretik kísérletet tenni. —

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMMEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatásu, többször kitün-
tetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény
Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörössé-
get és mindennemű arczisztátalanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsá és crém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra 1 kor.

Bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feletalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma 126

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, RozsnyaiMátyás, Tábor Gyula (Gáj) és Voj-
tek Kálmán gyógyszerész uraknál Krausz Elemér és Társai, Voj-
tek és Weiss droguista uraknál.

Nagymennyiségű

IÉCZ

eladó

az Aradi Nyomda Rész-
vénytársaságnál.

Magyar királyi államv. üzletv. Aradon.

30984—1903. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

(Faggyu szükséglet szállítása iránt.)

A magy. királyi államvasutak aradi üzletvezetősége a vonalal
szükségletének fedezésére 1904. és esetleg a következő 1905. és
1906. években évenként szükséges mintegy 4000 kgr. faggyu száll-
ításának biztosítására ezennel nyil-
vános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó rész-
letes feltételeket magában foglaló
ajánlati felhívás a magyar királyi
államvasutak aradi üzletvezetőségé-
nél megszerezhető.

Az ajánlatok fölötti határozat-
hozatal, illetve a szállítás oda ité-
lése az ajánlat felbontástól számi-
tott 28 nap alatt várható, míg a
letett óvadék ezen határidő után
9 napon belül fog kiutaltatni.

Az ajánlatok a külön e célra
szerkesztett ajánlati mintán te-
endők.

A szállítás a magyar királyi
államvasutaknál érvényben levő s
anyagok szállítására vonatkozó
122291/96. sz. általános, valamint
a faggyu szállítására vonatkozó
39986/92. számú különleges felté-
telek értelmében eszközölendő,
mely feltételek a pályáza'i határ-
időig alóírott üzletvezetőség anyag
és leltár beszerzési osztályánál, va-
lamint a magyar királyi államvas-
utak igazgatóságánál és minden
üzletvezetőségnél naponként a hi-
hivatalos órák alatt megtekin-
tetők.

Az ívenként egy koronás ok-
mánybéllyel ellátott ajánlatok
ezen alábbi külcimnel: „Ajánlat
faggyu szállítása iránt 30984—
903. sz.-hoz” 1903. évi november hó
20 ikának déli 12 óráig a magyar
királyi államvasutak aradi üzletve-
zetőségének általános osztálya fő-
nökéhez benyújtandók, vagy posta
utján beküldendők. Bánatpénz gya-
nant az ajánlott mennyiségek ér-
tékének megfelelő 5% készpénz-
ben, vagy állami letét-kre alkal-
mas értékpapirokban 1908. évi no-
vember hó 19-iki déli 12 óráig
az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénz-
táránál leteendő, esetleg posta
utján oda beküldendő.

Az itt felsorolt felételektől el-
térő ajánlatok, továbbá olyanok,
melyekben javítások, vakarások
fordulnak elő, nemkülönben, me-
lyek nem a kitűzött határidőig
érkeznek be, vagy pótlólag, eset-
leg táviratilag tételek, végre olya-
nok, melyekre nézve az előrt bá-
natpénz le nem tétetett, figyelem-
be vételre nem számíthatnak.

Arad, 1908. október havában.

Az üzletvezetőség.

(Utánnövés nem díjazatik.)

Most! a vásár után

ha valaki olcsón, igazán olcsón

akár Czipőt

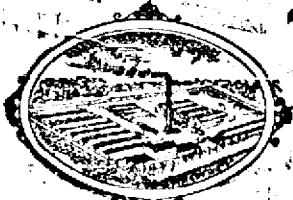
venni, úgy keresse fel

Porter Vilmos Nagy Áruházát

a Szabadság-téren.

MAGYAR GYAPJÚÁRÚ,
KATONAPOSZTÓ- ÉS TAKARÓ-GYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ZSOLNÁN.

ZSOLNA, 1903. május 20. napján
Katonaposztó- és Takaró-gyár Részvénytársaság

Tisztelt Neumann M. úrnak
Budapesten

Excellens kérséggel igazoljuk,
hogy az általunk megrendelt
valódi kék Cheviot „Admiral”
„Melton „Hungaria”
csíkos Cheviot „Zsolna”
szürke Diagonal
szürke Double

zsolnai gyártmányt képez s ezen áruk a legjobb
belföldi gyapjúból készülnek, miért is azok jószág-
ért bízottságot vállalunk. Tisztelettel

MAGYAR GYAPJÚÁRÚ-
KATONAPOSZTÓ ÉS TAKARÓGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ZSOLNÁN.

Porter Vilmos

Hivatkozva a tuloldali levélre, értesitem a t. vevő-
községet, hogy a felsorolt cikkek úgy nálam, vala-
mint az összes magyarországi fióküzleteimben és pedig:
Arad, Debrecsen, Kassa, Kolossvár, Pécs, Pozsony,
Nagyvárad és Temesvár, állandóan kaphatók.

Tisztelettel

Neumann M.

Budapest, Museum-körút 1. sz.

Férfi-öltöny

Zsolnai divatcsík-szővetből... 40 kor.
Zsolnai Lodenből „Hungaria Melton”... 40 „

Férfi-ulster

Zsolnai szürke double-szővetből (bélés nélkül)... 40 kor.
Zsolnai szürke double-szővetből (Prinz Wales facon) 52 „

Fiu-öltöny, hosszú nadrággal

Zsolnai Hungaria Meltonból, tiszta magyar gyapjú... 27 kor.
Zsolnai divatcsík-szővetből... 30 „

Fiu-öltöny, „Complet” rövid nadrággal és mellénnyel

Zsolnai szürke Hungaria Meltonból... 18 kor.
Zsolnai valódi kék Cheviot „Admiral”... 26 „
Zsolnai divatcsík-szővetből... 22 „

Gyermek-ruhák, „Costüm” térd vagy lengyel-nadrággal

Zsolnai szürke Hungaria Meltonból... 15 kor.
Zsolnai valódi kék Cheviot „Admiral”... 14-18 „
Zsolnai divatcsík-szővetből... 15-20 „

ARAD

NEUMANN M.

CSÁSZARI ÉS KIRÁLYI UDVARI SZÁLLÍTÓ

férfi-, fiu- és gyermek-
ruha-telepe